

I M A J

Dzień 1 Maja, międzynarodowe święto ludu pracującego, obchodzą w tym roku milionowe masy robotników, chłopów, inteligencji, kobiet i młodzieży Polski Ludowej, podobnie jak na całym świecie, pod hasłem walki o trwały pokój.

Pięć lat upłynęło dopiero od chwili zakończenia II wojny światowej, a już zachodzi potrzeba demaskowania planów podżegaczy wojennych, wykazywania milionom prostych ludzi, we wszystkich krajach, istotnego sensu historii wojennej, uprawianej przez anglo-saskich mścicieli pokoju.

Zródłem, gdzie szukać należy narodzin planów rozpętania nowej wojny, jest środowisko nielicznych magnatów dolarowych, opanowanych manią zawładnięcia całym światem, a zarazem drżących przed rewolucyjnym ruchem robotniczym, który niesie wolność, postęp i socjalizm.

Podpisanie paktu atlantyckiego przez 12 rządów państw kapitalistycznych, na rozkaz bankierów USA, stanowi w rzeczywistości naśladowanie polityki hitleryzmu, łamie bowiem zasady, na jakich opiera się Organizacja Narodów Zjednoczonych, zrywa układy i umowy zawarte przez USA, Anglię i Francję z ZSRR. Pakt atlantycki stanowi w rzeczywistości sojusz reakcyjnych państw imperialistycznych, zbrodniczy blok wojenny, zmierzający do zdławienia wolności i niezależności narodów, zwrócony nie tylko przeciwko ZSRR i państwom demokracji ludowej, nie tylko przeciwko klasie robotniczej, ale również przeciwko wszelkim elementom postępowym i demokratycznym w państwach kapitalistycznych.

Kapitał amerykański, inicjator paktu atlantyckiego, nienawidzi zwycięzcy w II wojnie światowej, Związku Radzieckiego, i uwolnionych dzięki pomocy ZSRR od wyzysku kapitalizmu państw demokracji ludowej, nienawidzi potężnego budownictwa pokojowego w tych krajach, którego nie da się ukryć przed ludnością krajów kapitalistycznych, nienawidzi ZSRR i państw demokracji ludowej za szybką, niemożliwą w państwach kapitalistycznych, odbudowę zniszczeń wojennych, za ustawiczny wzrost dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego mas pracujących, za usunięcie kryzysu, bezrobocia i nędzy w tych krajach.

Kapitał amerykański boi się zbliżającego się kryzysu gospodarczego, próbuje szukać ocalenia w zbrojeniach i awanturach wojennych. Pod jego dyktando podpisały rządy państw marshallowskich pakt atlantycki. Ale za tymi rządami nie stają bynajmniej narody państw marshallowskich. Zdecydowana polityka ZSRR w obronie pokoju, demaskująca plany podżegaczy wojennych, broniąca Organizacji Narodów Zjednoczonych, domagająca się rozbrojenia i zakazu użycia broni atomowej, wysuwająca pokojowe propozycje, odrzucane przez imperialistów amerykańskich, wyjaśnia milionom prostych ludzi na całym świecie cel zamierzeń rządów państw imperialistycznych, skupia wokół ZSRR i państw demokracji ludowej wszystkich, pragnących trwałego pokoju i utrzymania wolności narodów.

Olbrzymi, stale potężniejący autorytet ZSRR, jako ostoja pokoju i wolności narodów, ustawiczny wzrost jego potęgi gospodarczej, przykład rozwoju państw demokracji ludowej, są dowodem, że siły pokoju rosną i zyskują przewagę nad siłami wojny. Na czele sił pokoju stoi 300 milionów ludzi ZSRR i państw demokracji ludowej, o pokój i wolność walczą 400 milionowe Ludowe Chiny i masy pracujące Malajów i Indonezji, walczy klasa robotnicza państw kapitalistycznych.

Kongres Pokoju w Paryżu, do którego zgłosiły swe przystąpienie organizacje społeczne, reprezentujące ponad 600 milionów ludzi, świadczy o istotnym stanowisku prostych ludzi całego świata.

Olbrzymia większość całej ludzkości nie chce wojny i rozpoczęła walkę o trwały pokój.

Dlatego, wysuwając hasło walki o trwały pokój, świętujemy dzień 1 Maja 1949 r. jako dzień międzynarodowej solidarności mas pracujących przeciwko podżegaczom wojennym.

Polska Ludowa znajduje się w obozie obrońców pokoju. Masy pracujące naszego kraju, skupione wokół naszego rządu ludowego i jego pokojowej polityki, w dniu święta 1 Maja wychodzą z wiarą w potęgę światowego obozu pokoju, manifestują na rzecz trwałego pokoju, mobilizują cały naród do aktywnej walki o pokój poprzez ofiarną, wyczerpującą pracę dla wzmocnienia siły naszego państwa ludowego i obozu pokoju światowego.

MARIAN RYBICKI Kier. Wydz. Adm.-Samorz.
w KCPZPR**○ poprawę warunków mieszkaniowych mas pracujących****I**

Powołanie do życia dekretem z dnia 28.VII.1948 Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej daje samorządom w Polsce nowy poważny oręż w walce o polepszenie warunków mieszkaniowych ludzi pracy w naszych miastach i osiedlach.

Znaczenie Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej rysuje się jasno na tle doświadczeń akcji, przeprowadzonej w ostatnim kwartale 1948 r. z 2-miliardowej dotacji Rady Państwa z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na poprawę komunalnych warunków bytu klasy robotniczej.

W toku akcji „R” rady narodowe i zarządy miejskie miały możność dokładnie poznać, jak olbrzymie jeszcze zadania stoją przed nimi na odcinku polityki mieszkaniowej w dzielnicach robotniczych.

Akcja Rady Państwa miała na celu m. in. dokonać w tej dziedzinie przełomu, ale oczywiście nie rozwiązała całości tego kapitalnego zagadnienia. Była to akcja doraźna, ograniczona w czasie i środkach. Obejmowała ona nie tylko remonty mieszkań, lecz całokształt zagadnień, składających się na pojęcie komunalnych warunków bytu klasy robotniczej, a więc również naprawę ulic, kanalizacji, wodociągów, komunikacji itp.

O wadze problemu mieszkaniowego dla klasy robotniczej świadczy jednak fakt, iż mimo dużych trudności, jakie nastęrczało samorządom przeprowadzenie w tak krótkim czasie i bez odpowiednich przygotowań technicznych remontów mieszkaniowych, pochłonęły one ogółem 59% funduszy całej akcji Rady Państwa, tj. 1261 mil. zł.

II

Powołanie do życia F. G. M. stwarza możliwości długofalowej, planowej pracy naszych samorządów nad rozwiązaniem jednej z najbardziej dotkliwych bolączek, jaką w codziennym życiu robotnika i inteligenta pracującego jest sprawa całego, nie zaciekającego dachu nad głową, lub wyremontowanego po zniszczeniach wojennych mieszkania.

Przed miejskimi i powiatowymi radami narodowymi, w związku z rozpoczynającą się wiosenną akcją remontów z Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, staje nowe wielkie zadanie, szczególnie w dziedzinie kontroli nad właściwym klasowo zaplanowaniem remontów i nad sprawnym, oszczędnym, gospodarczo najbardziej celowym wykorzystaniem funduszy, tak aby cała akcja przyniosła jak najwięcej widocznych i realnych korzyści dla ludzi pracy, aby wzmogła ich zapał do pracy i jej wydajność.

III

F. G. M. ma na celu gromadzenie środków pieniężnych na konserwacje i remonty istniejących i zamieszkałych już budynków, celem zabezpieczenia ich przed dalszym zniszczeniem. Nie ma na-

tomiasz na celu dostarczania środków na wznoszenie nowych budowli, bądź na ich odbudowę ze stanu całkowitej ruiny.

Dotacje z Funduszu nie są uzależnione od tego, kto jest właścicielem nieruchomości: skarb państwa, samorząd, spółdzielnia czy prywatny właściciel.

Dająca się zauważyć u niektórych komitetów lokalnych F. G. M. tendencja do specjalnego uprzywilejowania nieruchomości, będących pod zarządem gmin miejskich, prowadzić może do zagubienia klasowego charakteru polityki remontowej, gdyż jest rzeczą wiadomą, że robotnicy mieszkają nie tylko w domach znajdujących się pod zarządem miasta, ale również, szczególnie na przedmieściach, w domach stanowiących własność prywatną.

Tak więc momentem rozstrzygającym przy udzieleniu dotacji z FGM winno być stwierdzenie uzasadnionej, na tle całokształtu warunków mieszkaniowych w danej miejscowości, potrzeby dokonania remontów.

Natomiast jest obowiązkiem lokalnych komitetów FGM i rad narodowych, sprawujących kontrolę nad całością gospodarki publicznej na swoim terenie czuwać nad tym, aby dotacje z FGM szły w pierwszym rzędzie na remonty kapitalne nieruchomości zamieszkałych przez robotników, a wśród nich przodowników i racjonalizatorów pracy.

Klasowy charakter FGM wyraża się również w tym, że powstaje on jedynie z sum wpłaconych przez t. zw. inicjatywę prywatną, natomiast nie obciąża on ludzi pracy najemnej.

FGM składa się z 2 części:

- 1) Funduszu Ogólnokrajowego, stanowiącego $\frac{1}{3}$ wpłaconych na FGM sum;
- 2) funduszy lokalnych, na które idzie $\frac{2}{3}$ ogólnej sumy wpłat.

Wydatkami z Funduszu Ogólnokrajowego dysponuje Zarząd FGM, zaś funduszami lokalnymi dysponują miejskie (w miastach wydzielonych) i powiatowe komitety FGM.

Na podstawie dotychczasowych wpływów można przewidywać, że roczna suma wpłat na FGM wyniesie ok. 3,6 miliarda złotych.

Z sumy tej 2,4 miliarda zostanie rozdzielone przez komitety lokalne, zaś 1,2 miliarda zł rozdystrybuje Zarząd FGM, pokrywając z tej sumy dodatkowo potrzeby remontowe największych skupisk robotniczych w takich ośrodkach, jak Śląsk, Łódź, Warszawa, Wrocław oraz zespół Gdynia-Gdańsk.

Mając w pamięci ogłoszone niedawno wyniki akcji 2-miliardowej z dotacji Rady Państwa i zestawiając je z sumami, jakie już w bieżącym roku zostaną uruchomione z FGM, należy oczekiwać, że akcja remontowa przyniesie w niedługim czasie wyraźną poprawę warunków mieszkaniowych dla klasy robotniczej.

Akcja remontów z FGM stawia przed samorządami, szczególnie w pierwszym tegorocznym sezonie, poważne i trudne zadania.

Wymaga ona bardzo starannego przygotowania technicznego, zorganizowania odpowiednich przedsiębiorstw remontowo-budowlanych i kadr rzemieślniczych, potrzebnych do tego rodzaju często drobnych robót, jak i zgromadzenia dużej ilości materiałów budowlanych i instalacyjnych.

Jak wiemy z doświadczeń akcji „R” i ostatnich sygnałów z terenu, nie wszystkie samorządy są pod tym względem przygotowane do przerobienia większych sum.

Tak więc wykorzystanie środków z FGM będzie poważną próbą zarówno sprawności gospodarczej naszych samorządów, jak i umiejętności kontroli rad narodowych i ich komisji.

Akcja FGM musi bowiem przebiegać przy najwyższym udziale całego zorganizowanego społeczeństwa.

Rady narodowe i rady dzielnicowe w Warszawie i Łodzi muszą włączyć się jak najpełniej w tę akcję i objąć nad nią kontrolę.

Najpoważniejsze jednak zadania stoją przed komitetami blokowymi w większych miastach, które dzięki FGM mają możliwość bardzo wydatnie zakty-

wizować swoją działalność i stać się prawdziwymi gospodarzami na terenie bloku.

Już akcja „R” wykazała, jak poważne powiększenie sum na remonty można uzyskać przez zmobilizowanie mieszkańców domu do wykonywania pomocniczych prac, leżących w ich bezpośrednim i widocznym interesie.

Przy remontach z FGM ta forma wspólnej pracy mieszkańców bloku powinna zostać jeszcze w wyższym stopniu wykorzystana.

Mieliśmy już szereg pouczających przykładów zdrowej inicjatywy społecznej ze strony komitetów blokowych na terenie Warszawy przy remontach domów, podejmowanych przez samych lokatorów, często bez pomocy właścicieli nieruchomości.

Te formy oddolnej inicjatywy mas pracujących powinny być nadal rozwijane i łączone z pracą komitetów blokowych.

Od umiejętności organizowania mieszkańców przez komitety blokowe, do wspólnej pracy w ramach akcji remontowej z FGM zależeć będzie nie tylko realna poprawa warunków mieszkaniowych, ale i dalszy wzrost zaufania i coraz większe powiązanie mas pracujących z radami narodowymi jako organami władzy ludowej w terenie.

Tydzień Oświaty, Książki i Prasy

Od dnia 1 — 8 maja r. b. trwać będzie Tydzień Oświaty, Książki i Prasy, przy czym kulminacyjnym punktem „Tygodnia” stanie się Dzień Prasy, przypadający na 8 maja. Protektorat nad „Tygodniem” objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Akcja ta ma na celu przyspieszenie realizacji takich spraw, jak walka z analfabetyzmem, wzmoczenie czytelnictwa książek i prasy, rozszerzenie sieci bibliotek terenowych i spopularyzowanie bibliotek związkowych i spółdzielczych.

Jak powinna wyglądać realizacja tych zagadnień?

Jeżeli chodzi o walkę z analfabetyzmem to należałoby rozszerzyć sieć kursów nauki początkowej dla dorosłych, przy czym rady narodowe powinny zainteresować się specjalnie czy i w jaki sposób prowadzą takie kursa związki zawodowe i organizacje społeczne, zwłaszcza Samopomoc Chłopska. Ponieważ zorganizowanie kursów rozbija się czasem o brak środków finansowych, pożądanym byłoby urządzenie zbiorów pieniężnych na ten cel. Pogadanki na tematy związane z „Tygodniem” z silnym naciskiem na pomoc młodzieży w likwidowaniu analfabetyzmu, to również ważny punkt w tej akcji.

Wzmocnienie czytelnictwa książek i prasy łączy się ściśle z rozszerzeniem sieci bibliotek. Niezależnie zaś od zwiększania ilości punktów bibliotecznych, warto przeprowadzić propagandę zachęcającą ludzi do czytania. Mogą to być estetyczne transparenty, nalepki, afisze, plakaty, ładnie urządzone witryny księgarni, kiermasze książek, wieczory autorskie, wreszcie propaganda przez prasę i radio.

Ważną bronią w walce o czytelnika są kluby, książki robotniczej oraz biblioteki związkowe i gminne, szkolne

i świetlicowe, rozszerzone, udostępnione i nowe — uroczyście w tym „Tygodniu” otwarte.

Robotnicze ekipy udające się na wieś powinny postarać się o dobry zespół oświatowy i prasowy, który jechałby z nimi. Pierwszym stopniem do masowego czytania prasy mogą być gazetki ścienne, wydawane przez fabryki i instytucje, gazetki ukazujące się regularnie, starannie redagowane, żywe i interesujące. Aby spełnić te warunki należy dobrać umiejętnie komitet redakcyjny, postarać się o jak najszerszą sieć korespondentów robotniczych i chłopskich, przeprowadzić powiatowe i wojewódzkie narady tych korespondentów.

Dzień prasy 8 maja winien być dniem wesołym. Zabawy ludowe, igrzyska sportowe, kiermasze prasy i książki zachęcą ludzi lepiej do nauki i czytania, niż długie i nudne morały.

Organizacją „Tygodnia” dla całego kraju zajmie się Centralny Komitet Obywatelski pod przewodnictwem Premiera J. Cyrankiewicza. Według jego wskazówek pracować będą komitety wojewódzkie, powiatowe, miejskie, gminne i gromadzkie. Komitety wojewódzkie powołane zostaną przez przewodniczącego Woj. R. N., powiatowe — przez przewodniczącego P. R. N., gminne — przez przewodniczącego G. R. N. a gromadzkie przez gminny komitet obywatelski. Do komitetów wejdą przedstawiciele rad narodowych, miejscowych organizacji politycznych i społecznych.

Rady narodowe winny wciągać do pracy w ramach „Tygodnia” młodzież szkolną i akademicką, członków komitetów rodzicielskich, pracowników oświatowych, dziennikarzy i literatów, aby podniesienie kulturalno-oświatowe społeczeństwa stało się naprawdę ruchem masowym.

Mgr STANISŁAW GARWIŃSKI

Wiceprzewodniczący Wojew. Rady Nar.
w Katowicach

Komisje planowania rad narodowych

(Artykuł dyskusyjny)

Prezydent Bierut na ostatnim zjeździe Przewodniczących Wojewódzkich Rad Narodowych i Wojewodów stwierdził: „Już dziś postępują szybko prace przygotowawcze do planu 6-letniego, który zmieni strukturę gospodarczą naszego kraju, podwoi roczną produkcję przemysłową w końcowym okresie planu w porównaniu z produkcją tegoroczną, zbuduje setki nowych fabryk, powoła do życia nowe miasta i zabuduje dziesiątki starych, stworzy nową sieć dróg, uwielokrotni potrzeby w dziedzinie usług samorządowych. **Wyrasta więc pilna potrzeba włączenia się samorządów do tego planu 6-cioletniego.** Jesteśmy w tej dziedzinie opóźnieni. Należy szybko wyrównać to opóźnienie, w przeciwnym razie na terenie gospodarki samorządowej wyrastać będzie coraz grcześniejszy dystans zacofania, który hamować będzie wykonanie planu gospodarki narodowej“.

Wobec tego komisje planowania przy radach narodowych powinny jak najszybciej przystąpić do ustalenia zakresu potrzeb swego terenu, do ustalenia hierarchii i realizacji tych potrzeb w czasie.

Prace te, jako prace przygotowawcze do opracowania planu 6-cio letniego w okresie sporządzania samego planu, po wydaniu szczegółowych instrukcji przez władze centralne winny być ściśle dostosowane do szczegółowych instrukcji tych władz. Należy jednak już dzisiaj zwrócić uwagę na konieczność powiązania prac komisji na wszystkich szczeblach administracji samorządowej, oraz na budowę planu, poczynając od wniosków gminnych komisji planowania i uchwał gminnych rad narodowych oraz miejskich rad narodowych miast wydzielonych. To oddolne budowanie planów zapewni im realność i zupełność.

Przy układaniu hierarchii potrzeb należałoby skupić się na zadaniach najbardziej pilnych i podstawowych. Na pierwszym miejscu powinno się stawiać podstawowe urządzenia publiczne, jak budynki publiczne, które niekonserwowane od szeregu lat wymagają poważnych remontów. Mosty i drogi są również poważnie zniszczone i potrzebują naprawy. Ten stan wymaga, by troskę o drogi postawić na pierwszym miejscu w samorządach gminnych i powiatowych obok remontu budynków szkolnych w gminach i ośrodków leczniczych w powiatach. Są naturalnie i inne zadania, ale muszą być one ustawione w odpowiedniej proporcji i w odpowiedniej kolejności.

Gminne komisje planowania, wobec braku w gminie odpowiednich fachowców (np. architektów), nie muszą opracowywać kosztorysów — wystarczy, że wskażą ogólne swoje potrzeby. Szczegółowym rozpracowaniem tych wniosków winien się zająć samorząd powiatowy, który wnioski terenu ułoży przy uwzględnieniu potrzeb całego powiatu.

Komisje planowania winny zapewnić koordynację prac planowania na wszystkich szczeblach. Dlatego zachodzi także potrzeba nawiązania bliższych kontaktów z zakresem planowania z miejscowymi przedsiębiorstwami państwowymi oraz spółdzielczymi. Jeżeli bowiem ma powstać droga, a ma się również zbudować fabrykę, to oba czynniki i samorządowy i przemysłowy muszą to uzgodnić, by droga została zbudowana właśnie w pobliżu fabryki, a nie gdzieś indziej. Uzgodnienie wzajemnych potrzeb przyczyni się do pełnych i korzystniejszych osiągnięć wyników gospodarki planowej. Wszelkie trudności w tej dziedzinie winny być zgłoszone prezydium wojewódzkiej rady narodowej celem interwencji.

Jako następne stadium prac komisji planowania, prac przygotowawczych do planowania długofalowego, należy uznać konieczność opracowania odpowiednich źródeł i materiałów do tego planowania. Materiał źródłowy powinien obejmować stan faktyczny urządzeń oraz zakładów i przedsiębiorstw komunalnych, jak również ustalenie ich norm produkcyjnych i usługowych (drogi, mosty, szkoły, przedszkola, domy kultury, teatry, szpitale, ośrodki zdrowia, wodociągi, kanalizacja, rzeźnie, cegielnie, gospodarstwa rolne, zalesienie, melioracje, remonty domów, radiofonizacja, biblioteki itd.).

Zebranie powyższych materiałów da możliwość komisji planowania ustalenia tych urządzeń publicznych, które dany teren już posiada, oraz rozplanowania potrzeb, które w ramach gospodarki planowej mogą być zaspokojone.

Komisje planowania powinny się interesować nie tylko potrzebami terenu, które zaspakaja forma gospodarki zwana samorządową, ale także wszystkimi potrzebami terenu, których zaspokojenie należy także do zadań państwowych. Jeżeli więc potrzebna jest droga, to należy ją zaplanować bez względu na to, czy budowę jej i utrzymanie powierzy się gminie, czy też Ministerstwu Komunikacji. A o tym komu się powierzy — zadecydują kryteria praktyczności. Jeżeli w terenie brak jest mieszkań, to planowaniem budownictwa winna zająć się komisja planowania, chociaż budową domów mieszkalnych zajmie się nie gmina, lecz kto inny. W świetle bowiem obecnej rzeczywistości tj. włączania samorządu w orbitę państwowej gospodarki planowej, to co nazywamy gospodarką komunalną, jest tylko jedną z form realizacji zadań państwowych.

Komisje planowania muszą pamiętać, że gospodarką planową winna być objęta nie tylko cała działalność gospodarcza, ale nawet i kulturalna, ochrona zdrowia, opieka społeczna, dlatego też byłoby wskazane, by do komisji planowania wchodził członkowie, względnie przewodniczący innych komisji, istniejących już przy radach narodowych. Ko-

misje planowania winny składać się w miarę możliwości z osób znających problematykę planowania, znających stan i rozmiary gospodarki danego terenu oraz jej potrzeby na przyszłość, z osób o wyraźnym i zdecydowanym profilu politycznym. W skład komisji należałoby powołać w miarę możliwości nauczycieli, spółdzielców oraz planistów z miejscowego przemysłu, celem ułatwienia koordynacji prac planowania między samorządem a przemysłem. Komisje planowania muszą mieć zapewnioną pomoc odpowiedniego personelu biurowego organów wykonawczych, w ramach istniejących etatów stanowisk służbowych.

Komisje planowania, ze wspomnianym personelem biurowym, winny posiadać pełnię wiadomości o swoim terenie. Powinny poznać swój teren w przekroju geologicznym. Powinny wiedzieć w jakie kruszce bogaty jest ich teren, jakie posiada kopalnie, huty, fabryki. Dalej powinny poznać stosunki handlowe na swoim terenie, ilość istniejących spółdzielni, sklepów prywatnych z podziałem na branże, sieć komunikacyjną swego terenu, ilość ludności, jej skład narodowościowy, socjalny itd. Powinny znać historię swego terenu. Najważniejszym materiałem źródłowym jest statystyka. Jeśli jej nie ma, należy ją stworzyć.

Ponieważ konkretnym zastosowaniem planowej działalności w samorządzie jest budżet gminy, dlatego przed uchwaleniem go przez radę, powinien być on rozpatrzony także przez komisję planowa-

nia, która zbada, czy spełnia on rolę instrumentu walki klasowej, czy znalazło w nim wyraz zaspokojenie tych potrzeb, które komisja planowania postawiła na pierwszym miejscu, czy zatem został on ułożony rozumnie, realnie, troskliwie, z uwzględnieniem całokształtu budownictwa w kraju i z pełną gwarancją jego wykonania. Budżet gminy jest bowiem planem zaspokojenia potrzeb gminy w ramach przewidywanych rocznych dochodów i spodziewanej dotacji z Samorządowego Funduszu Wyównawczego.

Komisja planowania winna brać również udział przy realizacji t. zw. planowania pośredniego. Jeżeli Państwo np. dla podniesienia produkcji hodowlanej nakłada na dany powiat i na daną gminę moralny obowiązek wyhodowania tyłu a tyłu sztuk trzody chlewnej, to przy rozplanowaniu tego na poszczególnych chłopów winna brać również udział komisja planowania gminnej rady, tak samo przy zaplanowaniu np. melioracji niektórych łąk itp.

„Planowa gospodarka“ — powiedział Prezydent Bierut — „jest wielokrotnie skuteczniejsza i oszczędniejsza od gospodarki przypadkowej i chaotycznej. Tylko jasny program działania pozwala na właściwe rozstawienie sił i środków, na skupienie zorganizowanego wysiłku na zadaniach pierwszoplanowych, których konieczność staje się dla wszystkich zrozumiała a przez to samo pozwala wzmóc zapał i entuzjazm twórczy, ułatwiający i przyspieszający wykonanie“.

***Niech żyje władza ludowa –
rękojmia naszej niepodległości,
wolności i zwycięstwa socjalizmu!***

Oszczędność w używaniu samochodów

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Administracji Publicznej Nr. 15 z dnia 30 marca 1949 r. ukazało się pod poz. 72 zarządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 23 marca 1949 r., które w porozumieniu z Kancelarią Rady Państwa i zainteresowanymi Ministerstwami reguluje jednolicie kwestię korzystania z samochodów osobowych, będących w posiadaniu zarówno władz i urzędów administracji ogólnej, jak również rad narodowych i ich organów wykonawczych. To zarządzenie uchylono poprzednio wydane okólniki w tej sprawie.

Przepisy zarządzenia, które weszły w życie z dniem 30 marca 1949 r., powinny być dokładnie przestudiowane przez działaczy rad narodowych oraz członków organów wykonawczych samorządu terytorialnego, celem ścisłego ich przestrzegania i uniknięcia na przyszłość wszelkich uchybień.

Ponadto rady narodowe na odcinku oszczędności w używaniu samochodów i materiałów pędnych winny wyostrzyć kontrolę społeczną, by nie dopuścić do naruszania przepisów o używaniu samochodów.

TADEUSZ OKNIŃSKI

Rola rad narodowych w akcji melioracyjnej

Melioracje podstawowe, regulacja rzek, zabudowanie potoków górskich, budowa zbiorników wyrównawczych (retencyjnych), obwałowanie rzek są dziedzinami o znaczeniu ogólnokrajowym. Zarówno w planowaniu tych prac, jak i w ich wykonaniu decydującą rolę odgrywa czynnik wyższej użyteczności publicznej. Tym samym rola państwa z jego możliwościami wszechstronnego ujęcia zagadnień wodnych dla rolnictwa, komunikacji, energetyki jest dominującą. Ma to swój wyraz w finansowaniu tych prac z sum państwowych, co zresztą nie wyklucza potrzeby i możliwości współdziałania samorządu i zainteresowanych osób w oparciu o ustawę z dn. 13.VII.1939 r. o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 428).

O ile natomiast chodzi o melioracje szczegółowe, t.j. o uregulowanie stosunków wodnych na poszczególnych obiektach rolnych i w dalszym ciągu — należyta, związana z melioracją uprawę na tych obiektach, to sprawa przedstawia się trochę odmiennie. Nasilenie tej akcji uzależnione jest wprawdzie także od planu ogólnopaństwowego, o ile chodzi jednak o wyznaczenie kolejności melioracji na poszczególnych obiektach, a przede wszystkim o sposób jej przeprowadzenia, stanowi to zagadnienie raczej lokalne i w tym wypadku stosunek rad narodowych do tego zagadnienia winien mieć wpływ decydujący. Odnosi się to zarówno do planowania tych prac, jak ich wykonania i finansowania (szarwark). W tej formie postawione zagadnienie nie było dotychczas przez samorząd w pełni realizowane i rady narodowe mają tu pole do działania.

Wzmoczona aktywność gospodarza rolnictwa w związku z akcją H zmierzająca między innymi do zwielokrotnienia plonów z naszych użytków zielonych stawia sprawę racjonalnego zorganizowania melioracji łąkowych na plan bodajże pierwszy w działalności gospodarczej samorządu.

Cechą charakterystyczną początkowych melioracji było wykonywanie ich na konkretne zlecenia. Zleceńodawcami byli właściciele i administratorzy majątków. Na tle wykonywanych prac wodnych organizowali oni dalsze prace gospodarczo-rolnicze, wykorzystując w pełni nowe właściwości meliorowanych gleb do produkcji roślinnej. Cel akcji był wyraźny, efekt wiadomy, zysk z przeprowadzonych melioracji wpływał do kieszeni inwestora.

W miarę obejmowania pracami melioracyjnymi terenów wiejskich sprawa ulegała zasadniczemu zniekształceniu. Po pierwsze: na wsi brak było jednolitego kierownictwa całości prac gospodarczych, decydującego i odpowiedzialnego za rozwój gospodarstwa jako całości; po wtóre — z powodu braku kierownictwa niemożliwością było ustalenie planu działania i scharmonizowania akcji poszczególnych fachowców (melioratora, rolnika, hodowcy), którzy w tych warunkach pracując samopas, po omacku często, więcej strat wsi przysparzali niż pożytku. Dowodem takiego stanu rzeczy było „zmeliorowa-

nie“ — odwodnienie około 1 mil. ha łąk, z których zagospodarowano ku pełnemu pożytkowi rolnika zaledwie około 25.000 ha. Jednostronne uregulowanie stosunków wodnych przez odwodnienie — bez nawodnienia, powodowało często trwały ubytek plonów, zwichnięcie równowagi gospodarczej wsi i uzasadnioną nieufność do prac wodno-melioracyjnych.

Dzisiaj hasłem zasadniczym Min. Roln. i R. R. w akcji melioracyjnej jest „zacząć i skończyć“, t. zn. tak uregulować stosunki wodne przez odwodnienie i nawodnienie i tak poprowadzić jednocześnie z obu powyższymi pracami akcję zagospodarowania łąkowego, aby dotychczasowe nieużytki bagienne stały się pełnymi, wysokowydajnymi pod względem jakości i ilości plonów obiektami. Cel pracy melioracyjnej jest postawiony wyraźnie.

Dla realizacji tego celu konieczne są: organizacja akcji i środki działania, a więc: organizacja kadr fachowców, organizacja instytucji kierujących i realizujących akcję, zaopatrzenie akcji w niezbędne ilości nasion, nawozów, maszyn, stworzenie konkretnego planu działania. Jest to zagadnienie sztabowe wymagające wnikliwości władz i instytucji, ustalenia poszczególnych funkcji działania, roli samorządu itd. Przy obecnym braku środków działania, trzeba braki materiałowe wyrównać wysiłkiem mózgow, mięśni i należytą organizacją całości akcji.

Najważniejszą pod tym względem sprawą jest **wyłonienie na meliorowanym obszarze przedstawicielstwa zainteresowanych**, odgrywającego decydującą rolę jako jedynego kierownictwa całości prac melioracyjnych. Najlepiej bowiem zorganizowany urząd, dysponujący najlepszymi ludźmi, będzie całkowicie bezradny, pracując bez gospodarza. Musi być stworzony czynnik miejscowy, bezpośrednio czerpiący korzyści ze stale podnoszących się plonów z łąk i pastwisk, bezpośrednio zainteresowany w gospodarczej roli danego użytku zielonego, aby móc dla własnych korzyści urządzenia melioracyjne konserwować, powierzchniowo zagospodarowane kultur łąkowych pielęgnować, ulepszać. Pozostawienie konserwacji i pielęgnacji samym niezorganizowanym właścicielom poszczególnych działek, nie daje rękojmi skutecznego utrzymania urządzeń, a więc służ, zastawek, donośników, w należytej sprawności.

Spółka wodna chłopów bezpośrednio zainteresowanych akcją melioracyjną, dotychczas niedostatecznie wykorzystana jako instytucja publiczno-prawna, może całkowicie wypełnić dotychczasową lukę w organizacji władz i instytucji melioracyjnych. Spółka wodna, jej zarząd może dać pełną gwarancję korzystnego wygoszparowania subwencji ze Skarbu Państwa, finansującego dotychczas akcję melioracyjną na użytkach zielonych bez należytego skutku.

Na tle powyższych uwag, zarysowuje się w pełni rola rady narodowej jako czynnika planującego, organizującego, a po przez szarwark również finan-

sującego akcję melioracyjną. Niewątpliwie rola G.R.N. jest w tym względzie dominująca. Jej autorytet, wpływ, może i powinien być decydujący przy powstaniu spółek wodnych dla melioracji i zagospodarowania łąk i pastwisk. Doniosłości roli rad narodowych w akcji melioracyjnej dali wyraz technicy, inżynierowie na zjeździe w dniach 14—15 lutego b.r. w Katowicach. Dla usprawnienia pracy rad narodowych w tej dziedzinie uchwalili oni dezyderat, podkreślający konieczność powstania przy radach narodowych specjalnych komisji **melioracyjnych**. Zadaniem tych komisji byłoby **wnikliwe badanie** przy współudziale fachowców hydrotechników i łąkarzy, **poszczególnych zamierzeń, opiniowanie kolejności prac** wg. istotnych potrzeb miejscowych, w zależności od jakości, wartości obecnej użytków naturalnych, ich przydatności do rozpoczęcia na nich prac melioracyjnych ze względu na ograniczone możliwości materiałowe, w pierwszym rzędzie na brak nasion i traw. Jako ogólną wytyczną w tym względzie wymienić należy konieczność niezwłocznego, a energicznego zmeliorowania **wspólnot pastwiskowych**.

Dotychczasowa przypadkowość, błędzenie omaciem w pracach wodno-melioracyjnych zostanie zastąpione rozumnie zorganizowanym planowaniem.

Aktywny stosunek rad narodowych do melioracji usprawni akcję uzupełnienia kadr fachowców, melioratorów, łąkarzy, kierowników pastwisk, wodmistrzów przez wytypowanie najodpowiedniejszych kandydatów na kursy dokształcające. Ilość tych fachowców sięga wielu tysięcy osób. Kursy takie na różnym poziomie już w roku bież. są organizowane przez dep. wodno-melioracyjny Min. Rol. i Ref. Rol. Ilość tych kursów będzie się powiększać co rok. Właściwe wytypowanie kandydatów na kursy jest więc zagadnieniem bardzo ważnym, bowiem od przydatności tego pracownika zależeć będzie pełny efekt prac melioracyjnych.

Następnym zagadnieniem jest sprawa szarwarku. Szarwark jest jeszcze formą świadczeń na przeciąg szeregu lat konieczną do wykorzystania. Wieś odciążona jest obecnie w znacznym stopniu od prac szarwarkowych, zarówno drogowych jak i melioracyjnych, z powodu przejścia całych kompleksów dróg, jak i działów melioracyjnych na koszt skarbu państwa. Tylko potrzeby lokalne drogowe jak i melioracyjne musi wieś obsłużyć świadczeniami w naturze. Rozdział, rozumne pokierowanie tymi olbrzymimi ilościami robocizny szarwarkowej, kontrola wykonania i wykorzystania szarwarku jest zadaniem, któremu gminne rady narodowe powinny poświęcić szczególną uwagę. — Powinny one przede wszystkim zwrócić uwagę na konieczność ułożenia hierarchii potrzeb i opracować kolejność poczynań projektowanych do wykonania przy pomocy szarwarku, aby obsłużyć najpierw potrzeby zasadnicze, potrzeby przynoszące największe korzyści, prace zaś dalsze, które łatwiej będzie wykonać po osiągnięciu pierwszych korzyści realizować w drugiej kolejności. W tym względzie koniecznym jest naświetlenie znaczenia prac drogowych i melioracyjnych.

Pod względem drogowym jesteśmy jeszcze niewątpliwie bardzo zaniedbani, choć nierównie mniej niż w melioracjach. W dziedzinie dróg w ostatnich kilkudziesięciu latach sporo się robiło, melioracje zaś były zupełnie zaniedbane. Wszak droga jest obiektem usługowym, ułatwiającym, potaniającym, przyspieszającym transport. Trzeba jednak mieć wprawdzie towary, muszą najpierw zaistnieć potrzeby transportowe, aby nakład na drogi, mógł się należycie zamortyzować. Melioracje są najpewniejszymi i najtańszymi środkami podniesienia produkcji rolniczej, służą do usprawnienia procesów glebowych, wodnych itp., na skutek których dopiero występuje wydatne powiększenie plonów. Dlatego też, nie kwestionując konieczności budownictwa drogowego należy koniecznie uwzględnić w planowaniu potrzeb lokalnych zasadę hierarchii potrzeb i z puli ogólnych możliwości samorządu uwzględniać najpierw w odpowiednim stosunku potrzebniejsze prace. Obecny stosunek przeznaczania 75 proc. szarwarku na cele drogowe w stosunku do 10 proc. przeznaczonych na melioracje, jest niczym nieuzasadniony. Wiadomo, że gminiacy chętniej odrabiają, chętniej uchwalają szarwark drogowy, bo roboty te są wykonywane w lepszych warunkach — na sucho, a przy melioracjach przeważnie w wodzie, czyli w warunkach dużo gorszych. Ale trzeba gminiaków uświadomić, że łatwiej im będzie w najbliższej już przyszłości poprawić drogę, gdy uprzednio po przez meliorację łąk i pastwisk staną się zasobniejsi, gdy będą mogli zaopatrzyć się w ogumione wozy, w lepiej odżywione konie, gdy podniosą się ich zyski, związane ze zbytem własnej produkcji.

Niezbędnym jest, aby na 1 miliard zł dotacji państwowych na melioracje i zagospodarowanie użytków zielonych — w postaci nakładu pracy fachowców, opłacenia robocizny specjalnej, materiałów i surowców jak nasiona traw, nawozy, cement, drewno itp. — wieś ze swej strony dołożyła w postaci świadczeń w naturze przez wykonanie robocizny najprostszej, co najmniej drugi miliard zł.

Niektóre niedociągnięcia organizacyjne władz samorządowych jak np. nieodpowiednie ustalenie norm szacunkowych dniówek szarwarkowych dla przeliczenia należności za nieodrobiony szarwark, niedość sprawnie egzekwowane należności za nieodrobione świadczenia, nieterminowe wezwania do odrobienia szarwarku w ciągu określonego, z reguły krótkiego okresu czasu i inne braki drobniejszej natury winny być usunięte.

Usunięcie tych braków jest jednym z zadań rad narodowych, które — poprzez swoje prezydium i komisje — winny czuwać i kontrolować działalność organów wykonawczych.

Przy wszystkich swych poczynaniach melioracyjnych, łąkowych, samorządy winny nawiązać najściślejszy kontakt z rejonowymi kierownictwami robót wodno-melioracyjnych, zawiadamiać je o posiedzeniach rad narodowych, na których omawiane będą sprawy melioracyjne i łąkowe. W ten sposób zorganizowana akcja melioracyjna przy współudziale rad narodowych usprawni prace nad podniesieniem plonów z naturalnych użytków zielonych.

Dr W. KOEHLER

W walce z pożarami leśnymi

Nasilenie pożarów leśnych w roku 1947 przybrało tak wielkie rozmiary, że zagadnienie walki z tą klęską prze-roślało ramy możliwości własnych Ministerstwa Leśnictwa i stało się doniosłym problemem, możliwym do rozwiązania jedynie w skali państwowej. Stąd też konieczność zapoznania się z tym zagadnieniem przez rady narodowe i konieczność współdziałania rad narodowych w akcji walki z pożarami leśnymi.

Rozmiar szkód spowodowanych przez pożary leśne w roku 1947 wymownie obrazują następujące cyfry:

ilość wypadków pożarów	—	3.383
powierzchnia wypalona	—	43.735 ha
przybliżony szacunek strat	—	2.005.501.000 zł

W tak groźnej sytuacji Ministerstwu Leśnictwa przyszły z pomocą wszystkie władze Państwa, mogące mieć wpływ na opanowanie klęski.

Ministerstwo Obrony Narodowej postawiło do dyspozycji w walce z pożarami oddziały wojskowe. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego wydało szereg zarządzeń, zmierzających do wzmoczenia czujności swych organów na tym odcinku, Ministerstwo Administracji Publicznej weszło w ścisły kontakt poprzez swe władze terenowe z odnośnymi władzami administracji leśnej, wydało szereg przepisów dotyczących ograniczenia przyczyn powstawania pożarów, w oparciu o dobrowolną pomoc wielu rad narodowych usprawniło współdziałanie ludności wiejskiej w akcji gaszenia. Liczne rady narodowe samorzutnie nawiązały w tej sprawie kontakt z władzami leśnymi mobilizując aparat gmin i gromad, jak również wpływając przez wykorzystanie swych kompetencji kontrolnych na zwiększenie czujności w walce z pożarami.

Ministerstwo Komunikacji zarządziło daleko idące środki ostrożności, ograniczające możliwości powstawania pożarów od iskier parowozów, Ministerstwo Poczty i Telegrafów ułatwiło usprawnienie sygnalizacji i alarmowania w okresie zagrożenia pożarowego, wreszcie Ministerstwo Leśnictwa, poza organizacyjnym powiązaniem pomocy płynącej z tak licznych źródeł i poza niestrudzonym wyszukiwaniem możliwości wzmoczenia zborowego wysiłku, postawiło zagadnienie opanowania klęski pożarów na jednym z czołowych miejsc w hierarchii swych zadań.

Na akcję przeciwpożarową przeznaczona została w rocznym planie finansowo-gospodarczym kwota około 70.000.000 zł. Prace poszły w dwóch kierunkach: 1° uprzątnięcia z terenów leśnych wszelkiego materiału łatwopalnego i 2° właściwego zorganizowania pogotowia przeciwpożarowego.

Uprzątnięcie terenu nie należało do zadań łatwych i nie jest rzeczą łatwą. Na tym też odcinku, kontakt z ludnością za pośrednictwem rad narodowych byłby specjalnie cenny.

Obok bezpośredniego uprzątnięcia lasu, szczególnie gorliwie dokonywanego w miejscach najbardziej narażonych (w pobliżu torów kolejowych, dróg publicznych itp.), usprawniono w miarę możliwości linie podziału przestrzennego (oczyszczenie, przeoranie), dla uniemożliwienia przerzucania się pożarów na wielkie przestrzenie.

Przy organizowaniu pogotowia przeciwpożarowego wykonano następujące zadania: 1) przeszkolono leśny personel administracyjny oraz robotników leśnych w zakresie gaszenia pożarów leśnych, 2) budowano wzgl. wyremontowano kilkadziesiąt wież przeciwpożarowych, 3) uzupełniono sieć tablic ostrzegawczych i usprawniono nadzór nad przestrzeganiem obowiązujących przepisów, 4) zorganizowano stałe patrolowanie najbardziej narażonych partii lasu w okresie 1.IV — 1.X. przez specjalnych dozorców przeciwpożarowych, 5) nawiązano odpowiednie kontakty dla uzyskania pomocy drużyn ratowniczych złożonych z mieszkańców sąsiednich wsi, osiedli i miast, 6) zabezpieczono możliwość szybkiego przewozu drużyn ratowniczych do miejsca wypadku, 7) ustanowiono stałe dyżury pracowników administracji l. p. w okresie zagrożenia pożarowego, 8) ujęto kwestię zapobiegania i zwalczania pożarów leśnych w ramy ścisłych przepisów i instrukcyj. Jak widać w tym zakresie specjalna rola rad narodowych dotyczyćłaby punktu 5 jak i prowadzenia wśród ludności odpowiedniej akcji uświadamiającej o konieczności zachowania ostrożności w odniesieniu do sytuacji, w której możliwe jest zaproszenie ognia w lesie.

Sprawdzeniem skuteczności i celowości tak zorganizowanej akcji przeciwpożarowej jest sytuacja z roku 1948, którą obrazują następujące cyfry:

ilość wypadków pożarów	—	1.949
powierzchnia wypalona	—	9.500 ha
przybliżony szacunek strat	—	514.852.000 zł

Wprawdzie dla osiągnięcia tak wyraźnych rezultatów bardzo pomocny był układ warunków atmosferycznych wiosną i latem 1948 r. charakteryzujący się znaczną ilością opadów i stosunkowo niskimi temperaturami, niemniej przy porównawczej ocenie dwóch omawianych lat wpływu tego nie należy przeceniać, zaś uzasadnienia stosunkowo ogromnej poprawy sytuacji należy jednak doszukiwać się przede wszystkim w skuteczności zorganizowanych prac.

Tak zatem w zakresie bezpośredniej walki z pożarami leśnymi osiągnęliśmy poziom bliski stanu przedwojennego. Zważywszy na znaczne zmniejszenie się odporności naturalnej drzewostanów w stosunku do warunków przedwojennych (zniszczenia wojenne, rozległe kompleksy jednogatunkowych drzewostanów na zachodzie kraju) oraz biorąc pod uwagę większe trudności organizacyjne (słabsze zaludnienie, trudności transportowe, trudności gaszenia z przyczyny min i amunicji) fakt ten może być uważany za poważne osiągnięcie.

Gorzej natomiast przedstawia się sprawa w zakresie zapobiegania pożarom leśnym. Ilość wypadków pożarowych jest wciąż jeszcze wysoka.

Wprawdzie różnica ilości pożarów w dwóch omawianych latach jest znaczna, z drugiej zaś strony także porównanie liczby pożarów z roku 1948 (1949 wypadków) z ich liczbą ze wspomnianego roku 1937 (928 wypadków) przedstawia się dość korzystnie*), niemniej tu

*) Należy tu uwzględnić blisko dwukrotne zwiększenie się powierzchni lasów państwowych po wojnie.

właśnie, w możliwościach powstania pożaru, należy ze szczególnym naciskiem uwzględnić wpływ układu warunków atmosferycznych.

Możemy śmiało twierdzić, że rok 1948 nie był katastrofalny pod względem pożarów, natomiast nie możemy z równą pewnością twierdzić, że stan ten zawdzięczamy wyłącznie własnym wysiłkom.

Toteż akcja przeciwpożarowa musi być nadal prowadzona z równą energią, zaś specjalną uwagę należy poświęcić czynnościom, zmierzającym do usprawnienia pracy w zakresie zapobiegania i propagandy akcji prewencyjnej — w tym zaś zakresie udział rad narodowych i ich współpraca z administracją leśną będzie szczególnie pożądana.

J. SŁUŻEWSKI

Współpraca rad narodowych, mających wspólną siedzibę

Konieczność współpracy między radami narodowymi jest najbardziej paląca w odniesieniu do rad miejskich, które winny współpracować z otaczającymi je powiatami; odnosi się to również do rad narodowych miast niewydzielonych i gmin wiejskich otaczających miasto lub leżących w bezpośrednim sąsiedztwie miasta.

Weźmy dla przykładu zagadnienie budowy lub naprawy dróg dojazdowych ze wsi do miast. Dobre drogi, a co za tym idzie dobre połączenie komunikacyjne między wsią a miastem, powoduje żywszą wymianę gospodarczą, bezpośredni kontakt między robotnikiem i chłopem.

Istnieją również i inne dziedziny działalności związków samorządu terytorialnego, jak zdrowie, oświata, kultura itp., gdzie prezydium zainteresowanych rad narodowych winny dążyć do nawiązania i zorganizowania ścisłej współpracy.

Formy takiej współpracy winny przepracować prezydium tych rad, które w tym zakresie nie są krępowane żadnymi przepisami ograniczającymi ich inicjatywę.

Można przykładowo wskazać na pewne możliwe formy zorganizowania współpracy.

1. Odbywanie okresowych wspólnych posiedzeń lub konferencji przez prezydium zainteresowanych rad narodowych oraz ich organa wykonawcze, np. wspólne konferencje i posiedzenia w sprawach budowy dróg dojazdowych, akcji kulturalno - oświatowych itp.

2. Udział delegatów prezydium jednej rady w posiedzeniach prezydium innych rad narodowych, np. budowa i utrzymanie burs w mieście dla młodzieży z pobliskich okolic, uzgadnianie preliminarzy budżetowych gmin wiejskich z miejskimi.

3. Współpraca poszczególnych komisji obu rad. Współpraca tego rodzaju jest bardzo pożądana. Wy-

mienić tu można dla przykładu współpracę komisji zdrowia, w celu utrzymania wspólnego ośrodka zdrowia, komisji budżetowych, w celu uzgadniania preliminarzy budżetowych itp.

4. Udział delegatów jednej z rad w posiedzeniach plenarnych innej rady.

5. Stworzenie stałej wspólnej komisji koordynacyjnej spośród członków zainteresowanych rad narodowych. Komisje takie winny inicjować formy współpracy między poszczególnymi radami narodowymi i ich organami wykonawczymi, a także opiniować projekty poszczególnych radnych, czy pracowników organów wykonawczych w tym przedmiocie.

Z powyższego widać, że formy współpracy omawiane w niniejszym artykule mają inny zupełnie charakter niż uzgadnianie działalności w trybie nadzoru. Rady narodowe nie są krępowane w ustalaniu problemów nadających się do wspólnego przepracowania w terenie przez związki samorządu terytorialnego, nie znaczy to jednakże, że rady narodowe nie potrzebują w tym zakresie brać pod uwagę swoich zasadniczych obowiązków ustawowych, bo właśnie celem powstającej formy organizacyjnej współpracy winno być należyte i pełne wykonanie obowiązków ustawowych.

Potrzebę takiej ścisłej współpracy stwarza samo życie. Powstające w terenie jakieś aktualne zagadnienia zazwyczaj nie ograniczają się do obszaru, czy to jednej gminy wiejskiej czy też miasta, lecz występują i na wsi i w mieście.

Powstałe aktualne zagadnienia wymagają jednolitego przepracowania i wykonania i właśnie wtedy zainteresowane rady narodowe winny same znaleźć jak najlepszą formę organizacyjną współpracy między sobą, ponieważ one najlepiej znają swój teren oraz możliwości realizacji zadania.

**Produkujmy więcej,
taniej, lepiej i oszczędniej!**

Z życia samorządu

POWIAT PUŁAWSKI DLA UCZCZENIA 1 MAJA

Dla uczczenia święta 1-go Maja 1949 r. zebrani w dniu 11 kwietnia 1949 r. na powiatowej konferencji w sali posiedzeń starostwa w Puławach przewodniczący gminnych i miejskich rad narodowych, wójtowie i burmistrzowie oraz sekretarze gmin wiejskich i miejskich pow. puławskiego podjęli uchwałę, mocą której obecni jednogłośnie zobowiązali się dołożyć wszelkich starań do zrealizowania w 100% w ciągu miesiąca kwietnia 1949 r. I-ej raty podatku gruntowego i S.F.O.R.-u, oraz planu kontraktacji trzody chlewnej.

Zobowiązanie powyższe, obecni potwierdzili własnoręcznymi podpisaniami.

NOWY STYL PRACY KIELECKIEJ WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ

Zmiana klasowego składu tak powiatowych jak i gminnych rad narodowych w województwie kieleckim jak i Wojewódzkiej Rady Narodowej spowodowała konieczność zmiany dotychczasowego systemu pracy Kieleckiej Wojewódzkiej Rady Narodowej. Nowy styl pracy i jej wytyczne w imieniu Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej przedstawił na ostatnim plenarnym posiedzeniu Woj. R. N. mgr. Jan Wiktor. Realizację nakreślonego planu rozpoczęto niezwłocznie.

Jako jedną z podstawowych wytycznych swej pracy przyjęła kielecka Woj.R.N. wypracowanie kolegiąlnego stylu pracy Prezydium, Wydziału Wojewódzkiego i komisji, celem włączenia do czynnego udziału w pracach Rady, między posiedzeniami plenarnymi, wszystkich jej członków, by Rada stała się faktyczną szkołą rządzenia oraz, by sprawy przedkładane na plenarnym posiedzeniu Rady były wszęchnie zbadane przez czynnik społeczny i posiadały jego opinię i wnioski.

Ponadto postanowiono rozszerzyć szkolenie pracowników rad narodowych i samorządu (czego wyrazem jest uruchomienie odpowiednich kursów), oraz wzmocnić kontakt członków Prezydium Woj.R.N. z terenowymi radami narodowymi.

Na porządku dziennym posiedzeń Woj.R.N. stawiane będą sprawy najważniejsze dla terenu z tym, że delegaci terenowi będą obowiązani zabierać głos w imieniu swoich rad. Ten system pracy zmusi delegatów terenowych do uprzedniego dyskusowania zagadnień, które wchodzi pod obrady Woj.R.N. we własnej radzie narodowej lub komisjach tej rady.

W dziedzinie zadań gospodarczo-społecznych, w celu przystosowania gospodarki samorządowej i pomocy przy opracowaniu planu 6-letniego dla urzędów i instytucji publicznych wzmoczona zostanie działalność komisji planowania Woj. R. N. dla koordynacji i pogłębienia współpracy tej komisji z innymi komisjami fachowymi Woj. R. N. oraz pracami wojewódzkiego urzędu planowania gospodarczego; wykorzystane będą równocześnie materiały komisji planowania powiatowych i miejskich rad narodowych.

Rozszerzono i pogłębiono kontrolę nad władzami, urzędami oraz instytucjami publicznymi, powołując do komisji kontroli społecznej najbardziej wartościowe jednostki klasy robotniczej, przodowników pracy oraz mało i średnio rolnych chłopów.

W czasie kontroli zwraca się szczególną uwagę, na szybką, przedterminową realizację planu 3-letniego, na przestrzeganie zasady oszczędności we wszystkich przejawach, i na sprawne wykonywanie pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie i odbudowie. Akcję elektryfikacji powierzono powołanej w tym celu odrębnej komisji, w której zakres działania wchodzi sprawy związane z elektryfikacją województwa, ze szczególnym uwzględnieniem podstaw finansowych i realizacji planu. Bezpośrednie wykonanie planu elektryfikacyjnego przekazano powiatowym radom narodowym oraz komitetom elektryfikacyjnym gminnym i gromadzkim.

W dziedzinie oświaty Woj.R.N. nawiązała łączność z kuratorium i współpracuje w akcji rozbudowy sieci przedszkoli oraz zaopatrzenia szkół w odpowiednie pomoce naukowe i sprzęt, pomaga w przebudowie sieci szkół podstawowych, celem umożliwienia każdemu dziecku ukończenia szkoły podstawowej;

przez kontrolę społeczną stara się o zapewnienie młodzieży odpowiedniego kierunku wychowania i wykształcenia, opartego na naukowym światopoglądzie, czynnie występuje w akcji likwidowania analfabetyzmu. Nie zapomniano również o radiofonizacji, nawiązując łączność ze Społecznym Komitetem Radiofonizacji Kraju.

W dziedzinie rolnictwa praca Wojewódzkiej Rady Narodowej skierowana jest w kierunku podniesienia poziomu rolnictwa przez mobilizowanie mas drobno i średnio rolnych chłopów do przeprowadzenia konkretnie postawionych zagadnień np. sprawy szkolnictwa rolnego.

GMINNA RADA NARODOWA W SZCZUCINIE

Powiat Dąbrowa Tarnowska obejmujący terytorialnie 2 gminy miejskie i 8 gmin wiejskich jest jednym z najbiedniejszych powiatów woj. krakowskiego. Zbyt wielkie rozdrobnienie gospodarstw rolnych, brak przemysłu, słaba sieć komunikacyjna to przyczyny niesprzyjające podniesieniu poziomu gospodarczego i kulturalnego powiatu. Stan ten potęgują ponadto poważne zniszczenia wojenne jakich doznał w ostatniej wojnie powiat dąbrowski będący powiatem przyczółkowym. Zwłaszcza dwie gminy wiejskie tj. Radgoszcz i Szczucin doznały bardzo poważnych zniszczeń i obecnie leczą swe rany, starając się w miarę swych możliwości finansowych podnieść życie gospodarcze i kulturalne swego rejonu na wyższy poziom. Gmina Szczucin liczy 14 gromad. Gmina w r. 1948 pracowała według ustalonego planu pracy. Najważniejszym problemem, któremu gmina Szczucin poświęciła najwięcej pracy to sprawa odbudowy zniszczonych szkół, poprawy dróg gminnych i gromadzkich, zlikwidowania odłogów, rozpoczęcia prac elektryfikacyjnych, scalenia i melioracji gromad, uruchomienia ośrodków maszynowych itp. I tak w r. 1948 odbudowano szkołę w Zabrnium, rozpoczęto budowę szkoły w Maniowie, założono fundamenty pod budowę szkoły podstawowej w Szczucinie, przystąpiono do scalenia i melioracji gromad w Maniowie i Borkach, rozpoczęto prace elektryfikacyjne gro-

mady Szczucin, poczyniono starania w kierunku uruchomienia Ośrodka Maszynowego i cegielni w Szczucinie. Szczucin, siedziba gminy zbiorowej, ongiś miasteczko, a obecnie zdegradowany do roli zwykłej gromady, został wytypowany jako wieś samopomocowa. W związku z powyższym projektuje się: 1) odbudowę cegielni — kosztem 25 mil. złotych, 2) budowę 7-mio klasowej szkoły podstawowej-bliźniaczej — kosztem 91.000.000 zł, 3) budowę 1½ km drogi kosztem 1.500.000 zł, 4) elektryfikację osiedla Szczucin kosztem 20.000.000 zł, 5) budowę Domu Ludowego kosztem 25.000.000 zł, 6) radiofonizację osiedla Szczucin kosztem 300.000 zł, 7) budowę Ośrodka Zdrowia kosztem 25.000.000 zł, 8) budowę budynku Zarz. Gminnego kosztem 6.000.000 zł, 9) budowę budynku przedszkola kosztem 10 mil. zł. Przyszłość Szczucina jest ściśle związana z uruchomieniem mostu i portu na Wiśle, odbudową cegielni, administrowanej obecnie przez Zw. Samopomocy Chłopskiej, a przede wszystkim z budową projektowanej jeszcze przed wojną kolei Kielce — Szczucin, posiadającej doniosłe znaczenie, jako łączącej Warszawę, Radom z Tarnowem i Krynica. Szczucin wierzy, iż moment ten wkrótce nadejdzie i przyczyni się tym samym do uprzemysłowienia tamtejszego rejonu a tym samym podniesienia gospodarczego i kulturalnego pow. dąbrowskiego, a szczególnie Szczucina.

PUBLICZNE POSIEDZENIA GMINNYCH RAD NARODOWYCH W WOJ. SZCZECIŃSKIM.

W miesiącach lutym i marcu odbyły się na terenie woj. szczecińskiego publiczne posiedzenia gminnych rad narodowych z udziałem miejscowego społeczeństwa. Udział obywateli wahał się od 20 do 250 osób, zależnie od wielkości gmin i aktywności poszczególnych rad. Tematem posiedzeń były sprawozdania przewodniczących z prac prezydium i komisji oraz plan pracy na 1949 rok. W dyskusji nad tymi sprawami zabierało głos przeciętnie 10 — 20 przedstawicieli społeczeństwa. Na każdym posiedzeniu był obecny delegat Powiatowej Rady Narodowej, który podsumowywał dyskusję, udzielał odpowiedzi na pytania i wyciągał wnioski. Miejskie Rady Narodowe Słupska i Szczecina przeprowadziły zebrania sprawoz-

dawcze z działalności rad (Słupsk 5, Szczecin 10) w zakładach pracy, w których wzięły udział całe załogi, liczące 60 — 100 osób. W dyskusjach nad tak żywotnymi sprawami, jak: rozmieszczenie sklepów dystrybucyjnych (rzeźniczych i piekarni), oświetlenie miasta, zużytkowanie odpadków, zaopatrzenie w warzywa, usprawnienie komunikacji miejskiej — brali robotnicy bardzo żywy udział, proponując umieszczenie skrzynek zażaleń i wniosków M. R. N. w zakładach pracy. Ponieważ akcja ta usprawnia działalność rad — w miesiącu kwietniu podobne zebrania sprawozdawcze przeprowadziły wszystkie Prezydium Pow. R. N. w pięciu największych zakładach pracy, istniejących na terenie ich działania.

DOLNOŚLĄSKA WOJ. R. N. USPRAWNIA ZAOPATRZENIE MAS PRACUJĄCYCH

Tematem dwóch ostatnich posiedzeń Dolnośląskiej Woj. R. N. była sprawa zaopatrzenia mas pracujących województwa w artykuły pierwszej potrzeby. Temat ten naświetliła wszechstronnie dyskusja nad złożonymi sprawozdaniami: oddziałów wrocławskich: Centrali Mięsnej, Centrali Rolniczej Spółdzielni Samopomoc Chłopska, Państwowej Centrali Handlowej, Centrali Rybnej, Centralnego Zarządu Przemysłu Konserwowego, Centrali Spółdzielni Spożywców „Społem“, Centrali Mleczarsko-Jajczarskiej i Powszechnego Domu Towarowego.

Dyskutanci — radni uznali sprawozdania za wystarczające z punktu widzenia handlowego (cyfrowe dane o wzroście obrotu gotówkowego i towarowego), ale za niedostateczne z punktu widzenia społecznego (brak danych w jakim procencie te towary zasilają rynek i zaopatrzyły świat pracy). Instytucje te spełniają bardzo ważną rolę pod względem społecznym i państwowym, nie powinny więc kierować całej swojej aktywności w kierunku opłacalności kupieckiej. Z takimi założeniami bowiem nie są w stanie wniknąć w warunki rozwoju produkcji wiejskiej, ani też rozwiązać zagadnień sprawiedliwej dystrybucji.

W związku ze złożonymi sprawozdaniami Dolnośląska Woj. R. N. wysunęła konkretne postulaty, odnośnie poszczególnych instytucji. Postanowiono wezwać wszystkie Komisje Kontroli Cen, działające przy radach

narodowych, aby włączyły do swoich zadań interesowanie się zagadnieniem dostatecznego rozprowadzenia artykułów pierwszej potrzeby w sklepach detalicznych oraz asortymentem towarów sprzedawanych w sklepach państwowych i spółdzielczych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli przez komisje kontroli społecznej DWRN stwierdzono, że wojewódzka komisja zaopatrzenia nie spełnia swych zadań, jako czynnik usprawniający zaopatrzenie; przyjęcie systemu kolektywnej pracy przy współudziale zainteresowanych central zaopatrzeniowych jak i czynnika uspołecznionego dałoby gwarancję należytego rozprowadzenia towarów.

Wezwano Wydział Handlowy Urzędu Wojewódzkiego, by czuwał nad należytych wykorzystaniem wszystkich zapasów artykułów pierwszej potrzeby, znajdujących się w poszczególnych składach różnych central i spółdzielni, i to niezależnie od tego, kto jest w posiadaniu tych zapasów.

Aby zapobiec powstawaniu sztucznej paniki towarowej — do czego często przyczynia się nieświadomy personel sklepowy, — postanowiono zwrócić się do wszystkich Zarządów i Dyrekcji Central Państwowych i Spółdzielczych, aby przeszkoliły przez krótkie odprawy i dyskusje swój personel sklepowy, uczyły go jak winien reagować i zwalczać najmniejsze przejawy panikarstwa oraz, by przeprowadziły selekcję personelu, stale kontrolując należyte i sprężyste rozprowadzenie artykułów pierwszej potrzeby.

P. R. N. W SIERADZU OMAWIA DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ.

Na ostatnim posiedzeniu plenarnym Pow. R. N. w Sieradzu złożył sprawozdanie kierownik miejscowego oddziału Ubezpieczalni Społecznej, po czym rozwinęła się dyskusja, wysuwająca sporo zarzutów pod adresem tej instytucji. Zaapelowano do wszystkich radnych PRN, aby swoje zarzuty skierowali na piśmie do Prezydium PRN, które przekazuje je Woj. R. N. do dalszej interwencji.

Rady narodowe powinny zwrócić baczną uwagę na system przyjmowania chorych i ich obsługę przez Ubezpieczalnię Społeczną; chory powinien bowiem odczuć różnicę między dzisiejszym społecznym nastawieniem, a sposobem leczenia chorych za czasów sanacji.

Porady prawne pod red. dr Ierzego Starościaka

Czy oddanie w głosowaniu pustej kartki oznacza, że:
a) dany członek kolegium nie bierze w ogóle udziału w głosowaniu, b) przy ustalaniu wyniku głosowania nie należy brać pod uwagę osoby takiego członka, traktując go jak nieobecnego.

Odpowiedź:

a) Oddanie pustej kartki w głosowaniu kartkami nie jest równoznaczne z niebraniem udziału w głosowaniu z powodu nieobecności.

Głosującego, reprezentowanego przez pustą kartkę, należy uważać za obecnego i wliczać go do liczby wotantów.

b) Tak oddanego głosu nie liczy się w ustalaniu wyników głosowania.

Uzasadnienie:

Oddanie pustej kartki, oznacza, że reprezentowany przez nią jeden z wotantów wstrzymał się od głosowania. Okoliczność ta nie zmienia jednak w niczym faktu obecności tego wotanta w kolegium głosującym.

dr St. Duszniak

Zarząd Gminy Lipiany zapytuje:

1) jak postąpić gdy starosta poleca wójtowi wyżywić delegata przysłanego do danej gminy,

2) komu należy przesłać rachunek za dostarczoną podwodę o ile polecenie jej dostarczenia wydaje urząd wojewódzki?

Odpowiedź:

ad 1. Polecenie starosty, dotyczące wyżywienia delegata przysłanego służbowo do gminy winno być rozumiane jedynie jako zwrócenie się starosty do wójta o ułatwienie delegatowi nabycia niezbędnych środków utrzymania w czasie delegacji. Za pełnienie czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym osoby delegowane pobierają diety i winny one, bezpośrednio po otrzymaniu wyżywienia, za nie zapłacić.

ad 2. Dostarczanie podwód na cele służbowe jest odpłatne. Należność za podwodę winna być uiszczana natychmiast po jej wykorzystaniu. W wypadku gdy to nie zostało dokonane, za podwodę winien zapłacić ten urząd, którego delegaci z niej korzystali.

mgr T. Hattowski

Zarząd gminy Lutomia zapytuje, jak należy rozumieć pojęcie „zwykłej większości głosów“ na tle postanowień art. 20 ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych oraz art. 26 dekretu o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego.

Odpowiedź:

Pojęcie „zwykłej większości głosów“ oznacza połowę głosów plus jeden, w stosunku do liczby głosujących.

Uzasadnienie:

Wyjaśnienia, zawarte w odpowiedzi, wynikają z ogólnych zasad prawnych.

dr St. Duszniak

Prezydium jednej z powiatowych rad narodowych zapytuje:

1) Z jakich funduszków winien być opłacany inspektor przy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, jeżeli

w budżecie administracyjnym na dany rok nie jest przewidziany kredyt na ten cel.

2) Czy mimo braku zatwierdzenia kandydata na inspektora, może mu być wypłacane wynagrodzenie z funduszków powiatowego związku samorządowego.

Odpowiedź:

ad 1) Uchwała Rady Państwa podana do wiadomości prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych w okólniku Kancelarii Rady Państwa Nr 20 z dn. 11.III.1948 r., a dotycząca powołania inspektorów przy tych prezydiach nakłada na rady narodowe bezwzględny obowiązek jej wykonania. W myśl § 1 ust. 3 rozp. Prezydent R. P. z 17.VI.1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne, zarząd związku samorządowego może dokonać nieprzewidzianego w budżecie wydatku, o ile wydatek taki nie da się odroczyć bez szkody dla związku samorządowego lub wynika z ustawowego obowiązku, pod warunkiem zawiadomienia o tym reprezentacji związku a więc rady narodowej, celem zatwierdzenia wydatku i sposobu jego pokrycia na najbliższym posiedzeniu.

W świetle powyższych przepisów uzasadnione jest pokrycie wydatku o charakterze obowiązkowym z tytułu uposażenia inspektora, skoro wydatek ten wynika wyraźnie z uchwały Rady Państwa.

Pod względem techniczno-budżetowym może być wzięta pod uwagę ewentualność pokrycia niepreliminowanego wydatku w ramach globalnej sumy budżetu zwyczajnego, w drodze wykorzystania części kredytu na wydatki nieprzewidziane, który na ogół zarezerwowany jest w budżetach powiatowych związków samorządowych w wysokości 1% ogólnej sumy budżetu zwyczajnego.

ad 2) Do czasu zatwierdzenia inspektora w trybie przewidzianym w okólniku Nr 34 z dn. 29.IV.1948 r. może on być przyjęty jedynie na okres próbny nie dłuższy jak trzy miesiące.

Aby zapewnić ciągłość pracy inspektora w przypadku pozytywnej oceny przez prezydium jego przydatności do służby, należy wyjednać decyzję o zatwierdzeniu przed upływem trzymiesięcznego okresu próbnego.

E. Jaroń

Zarząd m. Świecia nad Wisłą zapytuje, kto jest obowiązany do pokrywania kosztów prenumeraty Dziennika Urzędowego Kuratorium przesyłanego do szkół.

Odpowiedź:

Sprawa wydawania Dzienników Urzędowych Kuratorium nie miała podstaw prawnych. Brak było także w tym względzie przepisów wewnętrznych Ministerstwa Oświaty i wobec tego kwestia opłat prenumeraty nie była należycie uregulowana.

Ponieważ zaś dotychczasowe wydanie Dzienników Urzędowych przez niektóre Kuratoria było nieuzasadnione i odbywało się niepunktualnie, wobec tego Ministerstwo Oświaty pismem z dn. 9 marca 1949 r. Nr I A-1225/49 skierowanym do Kuratoriów Inspektoratów Szkolnych zarządziło z natychmiastową mocą obowiązującą wstrzymanie drukowania i rozsyłania Dzienników Urzędowych, wydawanych przez Kuratoria.

Jedynym organem publikowanym w sprawach szkolnictwa będzie Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty dostarczany od 1949 r. centralnie władzom, urzędom, szkołom, zakładom i instytucjom podległym Ministerstwu Oświaty.

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty będzie opłacany przez Ministerstwo centralnie i rozsyłany bezpłatnie do szkół według rozdzielnika, który w I półroczu 1949 r. przewiduje dla Kuratoriów po 15 egzemplarzy Dziennika Urzędowego Ministerstwa Oświaty, dla Inspektoratów po 2, dla szkół ogólnokształcących stopnia podstawowego (publicznych) z wyjątkiem szkół o jednym nauczycielu po 1, dla szkół dla dorosłych i zawodowych po 1, dla zakładów kształcenia nauczycieli po 2 egzemplarze. W związku z tym wyjaśnieniem Min. Oświaty, samorząd nie ma obowiązku pokrywania prenumeraty tego dziennika dla szkół.

St. Karpiński

Urząd Stanu Cywilnego w Kazimierzy Wielkiej zapytuje, czy należy sporządzić akt urodzenia dla płodu urodzonego przed upływem 7-go miesiąca ciąży oraz czy potrzebne jest zezwolenie władz na pochowanie takiego płodu.

Odpowiedź:

Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 30 listopada 1933 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzeniu przyczyn zgonu (Dz. U.R.P. Nr. 13, poz. 103 z 1934 r.) dziecko urodzone przed upływem 7-go miesiąca ciąży nie jest uważane za zwłoki, lecz za szczątki, podobnie jak pozostałości zwłok ludzkich, wydobyte przy kopaniu grobu, części ciała ludzkiego odłączone od całości, lub popioły otrzymane przez spopielenie zwłok ludzkich i dlatego w wypadku urodzenia się takiego płodu nie należy sporządzać aktu urodzenia. Wobec tego nie potrzeba również pozwolenia na pochowanie takiego płodu. Natomiast wymagane jest pozwolenie właściwych władz administracji ogólnej na przewóz szczątków, jak i zwłok na odległość powyżej 30 km.

St. Karpiński

Zarząd Gminy Lutomia zapytuje, czy komisja kontroli społecznej przy P.R.N. jest kompetentną do wydawania decyzji w składzie 2 osób.

Odpowiedź:

Działalność komisji kontroli społecznej regulują:

- 1) Okólnik Biura Prezydialnego KRN L. dz. 12057/1678/45 Org. z 20 grudnia 1945 r., który głosi, że wybór członków komisji, zakres zadań oraz sposób pracy ustali uchwała rady narodowej,
- 2) Uchwała Prezydium KRN z dn. 5.III.1946 r. (tekst uchwały wraz z projektem regulaminu znajduje się w Nr. 23 z 1946 r. „Rady Narodowej“), która w p. 2 głosi, że stałe komisje kontroli rad narodowych składają się co najmniej z 3 członków. Załączony zaś do uchwały projekt regulaminu komisji wyjaśnia skład, sposób urzędowania oraz uprawnienia członków. Regulamin prac komisji w myśl art. 28 pkt 5 ustawy z dnia 11.IX.1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R.P. Nr. 3, poz. 26 z 1946 r.) winien być uchwalony przez każdą radę narodową.

Od składu komisji kontroli społecznej należy odróżnić skład kompletu przeprowadzającego daną kontrolę.

Komplet taki, jak się powszechnie uwarło, w zasadzie winien składać się z 3 osób, lecz niezależnie od tego może się zdarzyć, że do wykonania pewnych konkretnych zadań komisja wydeleguje nawet 2 osoby spośród członków komisji. O ile komisja uzna, że taki skład jest wystarczający, wadliwości postępowania ze względu na skład tego kompletu nie ma. Wnioski na radę wpływają nie od kompletu kontrolującego, lecz od całej komisji.

Komisja nie wydaje decyzji ułatwiających sprawy merytorycznie, a jedynie przedkłada wnioski po przez prezydium na radę narodową, w których może projektować sposoby załatwienia sprawy, jednak te wnioski nie są wiążące dla rady.

mgr T. Hattowski

Czy powiatowa rada narodowa ma prawo uchwalić zabranie maszyn do pisania z urzędu gminnego, mimo że prezydium G.R.N. uchwaliło, aby maszyny pozostały w gminie.

Odpowiedź:

W pytaniu brak wyjaśnienia czy maszyny do pisania stanowią własność gminy, powiatowego związku samorządowego czy Skarbu Państwa.

Jeżeli maszyny te stanowią własność gminy, a więc gmina je nabyła i zapisane są one w inwentarzu gminy — dysponować nimi może tylko gmina.

mgr. T. Hattowski

Zarząd gminy Lipiany zapytuje jak należy postąpić gdy uchwalony przez Gminną Radę Narodową statut opłat administracyjnych zostaje zwrócony gminie do poprawy po 3 miesiącach.

Odpowiedź:

Statut opłat administracyjnych uchwalony przez Gminną Radę Narodową, na podstawie art. 11 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o finansach komunalnych (Dz. U.R.P. Nr 19, poz. 129) winien być zatwierdzony przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej.

W myśl art. 24 p. 1 tego dekretu władza nadzorcza (a więc w tym wypadku Prezydium P.R.N.) winna była w ciągu tygodnia zwrócić statut do poprawy, lub w ciągu dni 60 wydać decyzję w sprawie jego zatwierdzenia. W braku decyzji Prezydium P.R.N. w ciągu dni 60 na zasadzie art. 26 p. 3 tego dekretu, statut należy uważać za zatwierdzony — a więc obowiązujący.

Obecnie istnieje tego rodzaju sytuacja, że Prezydium P.R.N. mimo tego, że uchwała stała się obowiązującą, domaga się wprowadzenia do niej zmian.

Sprawę tę można rozwiązać w ten sposób, że pod wpływem sugestii Prezydium P. R. N., Gminna Rada Narodowa sama uzna, że statut należy zmienić i w tej mierze poweźmie odpowiednią uchwałę, przesyłając ją do zatwierdzenia Prezydium P.R.N.

mgr. T. Hattowski

Biuro Powiatowej Rady Narodowej w Puławach zapytuje, czy odnośnie ustalenia zasad wymiaru opłat na pokrycie kosztów stójki konnej obowiązuje postanowienie Komitetu Urządzącego Królestwa Polskiego z 13 kwietnia 1865 r. art. 251, ustawy gminnej z 1864 r. i czy istnieje prawo gminy do poboru składki na ten cel z gruntów ornych i obszarów leśnych zgodnie z ustawą

z 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Odpowiedź:

Obowiązek stójki gminnej nie istnieje i w związku z tym posiadacze gruntów ornych i leśnych nie są zobowiązani z tego tytułu do świadczeń pieniężnych. Świadczenia podwodowe są odpłatne. Należność za nie opłacają osoby korzystające z podwód.

Uzasadnienie.

Sprawę obowiązku stójki konnej regulowały na obszarach b. Królestwa Polskiego postanowienia władz carskich z lat 1864—1871, w byłym zaborze austriackim, przepisy w tej materii zawierały patenty cesarskie z 1784 r. i 1817 r. Podane wyżej normy prawne w świetle zaszytych od czasu ich wydania zmian, straciły całkowicie na aktualności i w związku z tym nie można ich uznać za obowiązujące. Nie obowiązują też ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, z 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U.R.P. z 1936 r. Nr 62 poz. 454). Ustawa ta straciła moc z chwilą wejścia w życie dekretu o finansach komunalnych z 20 marca 1946 r. (Dz. U.R.P. Nr 40 z 4.VI. 1947 r. poz. 198). Wyraźny przepis uchylający tę ustawę zawiera art. 31 ust. 2 pkt. 1 podanego dekretu z 20 marca 1946 r.

mgr. St. Ślubowski

Zarząd Gminy Kieleczygłów zapytuje, czy gmina obowiązana jest przetrzymywać w areszcie gminnym osobę skierowaną wyrokiem sądowym do odbycia kary, jeśli areszt gminny jest źle urządzony, a nawet może zajść wypadek ucieczki skazanego.

Odpowiedź:

Jako zasadę przyjąć należy, że osoby skazane na odbycie kary pozbawienia wolności w areszcie gminnym, mogą ją odbywać w tymże areszcie tylko wtedy, jeżeli gmina posiada areszt odpowiednio do tego dostosowany, a zwłaszcza uniemożliwiający ucieczkę skazanym. W przeciwnym wypadku gmina może odmówić przyjęcia osoby skazanej na areszt do odbycia w areszcie gminnym. Powyższe stanowisko zajmuje Ministerstwo Sprawiedliwości (Sprawa L. dz. NP. I. TC. 12195/48).

St. Karpiński

Zarząd gminy Lutomia zapytuje czy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej ma prawo wydać decyzję o anulowaniu przydziału ogrodu i anulowaniu umowy dzierżawnej zawartej przez zarząd gminy.

Odpowiedź:

Prezydium P.R.N. nie może uchylać uchwał wydanych przez zarząd gminy.

Zarząd gminy, podejmując uchwałę dotyczącą dzierżawy ogrodu, działał na podstawie art. 44 litera g ustawy z 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. Nr 35, poz. 294). Powyższa uchwała, w wypadku stwierdzenia jej niezgodności z prawem, niecelowości lub niezgodności z zasadniczą linią działania naczelnych organów

Państwa, może być przez prezydium powiatowej rady narodowej wstrzymana w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia o jej powzięciu. W tym wypadku zarząd miejski może podjąć jej reasumpcję (art. 7 § 1 i 2 dekretu z dnia 23.XI.1944 roku o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego), jeżeli zaś tego nie uczyni, wówczas uchwała przechodzi pod obrady plenum powiatowej rady narodowej, które na zasadzie art. 7 § 3 wyżej wspomnianego dekretu, decyduje o dalszych losach zakwestionowanej przez Prezydium P.R.N. uchwały zarządu gminy.

mgr. T. Hattowski

Zarząd Miejski w Ślesinie pow. konińskiego zapytuje:

1) czy właściciel nieruchomości, składającej się z poniżej ośmiu izb, trudniący się rolnictwem, winien wpłacać zaliczki na poczet podatku od nieruchomości;

2) czy za podstawę do wymiaru wspomnianego podatku należy brać czynsz podwyższony dekretem z dn. 28 lipca 1948 r. o najmie lokali (Dz. U. Nr 36, poz. 259).

Odpowiedź:

Ad 1. Właściciel nieruchomości wymienionej w pytaniu obowiązany jest wpłacać miesięczne zaliczki na poczet podatku od nieruchomości.

ad 2. Za podstawę do ustalenia wysokości zaliczek przyjmuje się czynsz z tytułu najmu lub dzierżawy, należący za miesiąc kalendarzowy, bezpośrednio poprzedzający miesiąc płatności zaliczki.

Jeżeli budynek lub jego części, składające się z lokali mieszkalnych, zajmuje właściciel lub użytkownik, czy też osoba używająca lokali bezpłatnie, za podstawę do obliczenia zaliczek na podatek od nieruchomości przyjmuje się również czynsz miesięczny, jakiby osoba zajmująca lokal opłacała w miesiącu poprzedzającym miesiąc płatności zaliczki, gdyby była najemcą lub dzierżawcą.

Uzasadnienie: W gminach miejskich wszystkie nieruchomości zabudowane, niezależnie od ilości izb z których się składają, podlegają podatkowi od nieruchomości.

Przepis art. 16 dekretu z dn. 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. U. Nr 40/47, poz. 198) wylicza wypadki zwolnienia od podatku od nieruchomości.

Obowiązek wpłacania w ciągu roku zaliczek miesięcznych na podatek od nieruchomości, przypadający na następny rok podatkowy wprowadzony został rozporządzeniem ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dn. 24 września 1948 r. (Dz. U. Nr 45/48, poz. 336).

Wspomniane rozporządzenie przyjmuje za podstawę do ustalenia wysokości zaliczek dla nieruchomości, składających się z lokali mieszkalnych, miesięczny czynsz, obliczony według nowych stawek. Ponadto podkreślić należy, że obowiązek wpłacania zaliczek na podatek od nieruchomości odnosi się tylko do tych budynków, które podlegają dekretowi z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali przewidującemu nowe stawki czynszowe.

P. Segalewicz

Przez krytykę i samokrytykę zwalczamy biurokracyzm i usuwamy błędy!

Wiadomości urzędowe

O K Ó L N I K Nr 21
z dnia 9.IV.1949 r.

W sprawie trybu postępowania przy ubieganiu się związków samorządowych o dotacje z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w roku 1949.

Kancelaria Rady Państwa podaje do wiadomości i przestrzegania uchwałę Rady Państwa z dnia 4 marca 1949 r. Nr. 38/49 w brzmieniu następującym:

„Rada Państwa ustala następujący tryb przyznawania dotacji w granicach ogólnego podziału dotacji:

1. Wojewódzkim związkom samorządowym oraz gminom miast Warszawy i Łodzi dotacje przyznawać będzie Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w granicach sum, przewidzianych z tego tytułu w budżetach, zatwierdzonych przez Radę Państwa.
2. Powiatowym związkom samorządowym, gminom miast wydzielonych oraz gminom miast niewydzielonych, będących siedzibą władz powiatowych, dotacje przyznawać będzie Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na podstawie wniosków prezydów wojewódzkich rad narodowych w granicach limitów, ustalonych przez Radę Państwa dla poszczególnych rodzajów samorządu w poszczególnych województwach.
3. Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego może przed definitywnym załatwieniem wniosku o dotacje dla jednostek samorządu, o których mowa w pkt. 2, przyznawać zaliczki na dotacje do wysokości 50% sum, przewidzianych w budżetach i mieszczących się w limitach, ustalonych przez Radę Państwa.
4. Prezydya wojewódzkich rad narodowych na wniosek prezydów powiatowych rad narodowych będą przyznawać dotacje gminom wiejskim i gminom miast niewydzielonych z wyjątkiem miast, stanowiących siedzibę władz powiatowych, w granicach limitów, zatwierdzonych przez Radę Państwa.
5. Jeżeli w toku wykonania budżetów dotacje, przewidziane w ustalonych limitach dla gmin wiejskich i miejskich niewydzielonych w poszczególnych powiatach, okażą się w przewidzianej wysokości niekonieczne, prezydya wojewódzkich rad narodowych za zgodą Zarządu Sam. Fund. Wyr. będą mogły przenosić zaoszczędzone sumy dotacji z gmin miejskich na gminy wiejskie i odwrotnie w granicach jednego powiatu oraz sumy zaoszczędzone globalnie w jednym powiecie, przenosić na dotacje gmin wiejskich i miast niewydzielonych w innych powiatach z zastrzeżeniem zużycia sum przeniesionych na wydatki celowe.
6. Terminy płatności dotacji, przyznanych zarówno przez siebie, jak i przez prezydya wojewódzkich rad narodowych, ustalać będzie Zarząd Sam. Fund. Wyrównawczego.

Jak widać z treści powyższej uchwały, zakres kompetencji i obowiązków prezydów wojewódzkich rad narodowych został rozszerzony bardzo wydatnie. Odtąd bowiem prezydya mają nie tylko stawiać wnioski i opiniować, ale także w licznych wypadkach samodzielnie de-

cydować, co w konsekwencji zwiększa poważnie ich odpowiedzialność bezpośrednio za właściwy rozdział środków Samorządowego Funduszu Wyrównawczego, a pośrednio za całą gospodarkę samorządową na terenie województwa.

W wykonaniu powyższej uchwały Kancelaria Rady Państwa ustala następujący tryb postępowania przy ubieganiu się związków samorządowych o dotacje z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na pokrycie niedoborów budżetowych w roku 1949.

I. Sposób składania wniosków i postępowania z wnioskami.

1. Powiatowe związki samorządowe i gminy miast wydzielonych — bezpośrednio, a gminy miast niewydzielonych, będących siedzibą władz powiatowych — przez prezydya powiatowych rad narodowych, występują o dotacje do prezydów wojewódzkich rad narodowych, które z kolei wnioski te dokładnie analizują i przesyłają wraz z wymaganymi materiałami i swoim wnioskiem do Kancelarii Rady Państwa.
2. Gminy wiejskie i gminy miejskie niewydzielone z wyjątkiem miast, będących siedzibą władz powiatowych, występują z wnioskami o dotacje do prezydów powiatowych rad narodowych, dołączając do wniosku wszystkie wymagane materiały. Prezydium powiatowej rady narodowej przy pomocy wydziału powiatowego bada każdy wniosek oddzielnie, przeprowadzając dokładną analizę gospodarki gminy albo miasta, o które chodzi i wraz ze swoim wnioskiem przedkłada sprawę właściwemu prezydium wojewódzkiej rady narodowej do decyzji. Prezydya wojewódzkich rad narodowych po przeanalizowaniu wniosków przyznają dotację w ramach zatwierdzonych limitów.
3. Wszelkie wnioski o dotacje, t.j. zarówno decydowane przez prezydya wojewódzkich rad narodowych, jak i przez Zarząd Sam. Fund. Wyrówn. powinny być opracowane oddzielnie dla każdego związku samorządowego i poparte odpowiednimi materiałami w myśl przepisów pkt. 22 uchwały Rady Państwa z dnia 3 kwietnia 1948 r. Nr. 50/48, przesłanej do wiadomości przy okólniku Kancelarii Rady Państwa z dnia 10-go kwietnia 1948 r. Nr. 31. W szczególności do wniosku należy dołączyć:
  - a) uzasadnienie wraz z opisem i analizą sytuacji gospodarki danego związku samorządowego,
  - b) preliminarz budżetowy na okres bieżący łącznie z budżetami zakładów i przedsiębiorstw oraz roczne sprawozdanie rachunkowe za okres ubiegły,
  - c) bilans brutto księgi głównej na ostatni dzień ubiegłego miesiąca,
  - d) dane, obrazujące przeprowadzenie oszczędności w wydatkach personalnych, a mianowicie: liczbę etatów, które w myśl zarządzeń powinny być skasowane i liczbę etatów rzeczywiście skasowanych — osobno w budżecie administracyjnym i w budżetach zakładów i przedsiębiorstw,

- e) zestawienie według działów budżetu zamierzeń oszczędnościowych, które organa danego związku samorządowego chcą przeprowadzić w toku wykonywania budżetu na rok 1949 — wraz z odpowiednim uzasadnieniem.

II. Uzasadnianie i badanie wniosków.

Każdy wniosek o dotację z Sam. Fund. Wyr. powinien być należycie uzasadniony przez ten związek samorządowy, który występuje o dotację i należycie zbadany przez instancję pośrednią (prezydium powiatowej lub wojewódzkiej rady narodowej), obowiązującą do zaopiniowania wniosku.

Uzasadnienie wniosku jest szczególnie ważne z tego powodu, że sam budżet nie daje przeważnie potrzebnego obrazu gospodarki, a to wskutek ogólnikowego i niedostatecznego uzasadnienia poszczególnych pozycji budżetowych. Dlatego uzasadnienie wniosku o dotację powinno stanowić niezbędne uzupełnienie uzasadnienia budżetu tak, aby władza decydująca o dotacji mogła sobie odtworzyć obraz całej gospodarki zainteresowanego samorządu. I tak np. nie wystarczy podać, że na utrzymanie szkół podstawowych w danym roku potrzeba danej sumy, ale trzeba ponadto wykazać, ile jest izb szkolnych w gminie, ile z tego w budynkach własnych, a ile w wynajętych, jakie jest przeciętne zagęszczenie izb szkolnych, ile jeszcze brakuje izb szkolnych i z jakiego powodu (niemożność wynajęcia, brak nauczycieli itd.), jaka liczba dzieci pozostaje poza szkołą i dlaczego itd. Pozycje wydatków na drogi powinny być uzasadnione nie tylko przedstawieniem ilości potrzebnej gotówki, ale również ilością i rodzajem zamierzonych w danym roku robót, a także danymi o stanie dróg (ich długość, w tym dróg bitych, gruntowych itd).

W uzasadnieniu wniosku należy szczególnie dokładnie przedstawić przeprowadzone i zamierzone oszczędności w toku wykonywania budżetu i to zarówno zarządzone przez władze nadzorcze, jak i podjęte z własnej inicjatywy organów danego związku samorządowego.

W uzasadnieniu należy uwzględnić nie tylko tę część gospodarki, która jest objęta budżetem administracyjnym, ale także gospodarkę zakładów i przedsiębiorstw.

Przywiązuje się również bardzo dużą wagę do dokładnego zbadania wniosku przez instancję opiniującą t.j. przez organa powiatowe i wojewódzkie. W szczególności do obowiązków organu opiniującego należy:

- a) stwierdzenie, czy do wniosku dołączono wszystkie wymagane materiały; jeżeli nie, organ opiniujący winien materiały skompletować i w żadnym wypadku nie przysyłać wyżej wniosków niekompletnych;
- b) szczególną uwagę winien organ opiniujący zwrócić na kompletność i wiarogodność uzasadnienia. Braki uzasadnienia winien organ opiniujący uzupełnić, a wątpliwości co do wiarogodności usunąć przez odpowiednie badanie, w razie potrzeby przez doraźną inspekcję na miejscu;
- c) wreszcie — organ opiniujący winien wniosek obiektywnie ocenić i swoją ocenę t.j. opinię uzasadnić. Ocena powinna się kończyć wnioskiem organu opiniującego czy, w jakim stopniu i dlaczego należy podanie o dotację uwzględnić.

Przy opiniowaniu wniosku odpowiednie organa winny stale pamiętać o tym, że są one współodpowiedzialne

za właściwą gospodarkę środkami Samorządowego Funduszu Wyrównawczego. Opinie winny być szczegółowe i szczegółowo uzasadnione i udokumentowane. Fakt, że dotacja mieści się w wyznaczonych limitach, jeszcze bynajmniej nie uzasadnia jej przyznania ani nie zwalnia od szczegółowego zbadania i zaopiniowania.

Badanie wniosków o dotację jest szczególnie ważne dla organów wojewódzkich, powołanych do zaopiniowania (gdy chodzi o miasta niewydzielone, będące siedzibą władz powiatowych), lub do decydowania o wnioskach o dotację tych jednostek samorządu, których budżetów organa wojewódzkie bezpośrednio nie zatwierdzały. Albowiem badanie wniosków daje w tych przypadkach okazję do szczegółowego wglądu w budżety i stwierdzenia, czy przy układaniu wzgl. przerabianiu budżetów i przy ich zatwierdzaniu wprowadzono w życie wszystkie dyrektywy Rady Państwa i jej Kancelarii, dotyczące budżetowania i całej gospodarki związków samorządowych i czy w wykonywaniu budżetów wprowadzono system oszczędzania, obowiązujący całą gospodarkę narodową. W razie przeciwnym organa wojewódzkie są obowiązane zarządzić odpowiednie korektywy i dopilnować ich wykonania.

Jednakże i te organa, które same zatwierdzały budżety związków samorządowych, występujących o dotację, są obowiązane gospodarkę tych jednostek ponownie zanalizować przy sposobności opiniowania wniosków o dotację i nie mogą się czuć skrupowane swoją decyzją o zatwierdzeniu budżetu w imię fałszywie pojętego prestiżu czy też z innych względów. Jeżeli tedy przy okazji badania wniosków zostaną stwierdzone błędy, popełnione przy zatwierdzaniu budżetów, należy je bezwzględnie usunąć, a niewłaściwe wykonywanie budżetów sprostować.

III. Formalny tok przygotowania wnoszenia i badania wniosków

1. Gminy wiejskie i miasta niewydzielone. Wnioski o dotację opracowuje biuro zarządu gminnego, względnie miejskiego. W tym celu biuro kompletuje wszystkie materiały, o których mowa w cz. I pkt. 3 i uzasadnia wniosek w myśl przepisów cz. II.

Tak opracowany wniosek zarząd gminny wzgl. miejski przesyła do wydziału powiatowego. Starostwo — oddział samorządowy, (biuro wydziału powiatowego) natychmiast po wpłynięciu wniosku powiadamia o tym prezydium powiatowej rady narodowej za pośrednictwem kierownika biura rady narodowej i nie czekając na zajęcie stanowiska przez prezydium przystępuje do zbadania wniosku. W tym celu stwierdza się czy wniosek jest kompletny t.j. czy dołączono wszystkie wymagane materiały, bada się sam wniosek i dołączone materiały pod względem zasadności i wiarogodności, ocenia się gospodarkę zainteresowanej gminy wzgl. miasta i formułuje się opinię o wniosku w myśl przepisów cz. II niniejszej instrukcji. W razie stwierdzenia braków we wniosku lub dołączonych do niego materiałach, należy je usunąć w jak najkrótszej drodze, w razie potrzeby przez doraźną inspekcję na miejscu. **Wszystkie te prace powinien wykonać inspektor samorządu gminnego, który z reguły powinien być referentem wniosków o dotację.**

Wydział powiatowy uzyskuje w możliwie krótkiej drodze stanowisko prezydium powiatowej rady narodo-

wej w sprawie wniosku, najlepiej na wspólnym posiedzeniu prezydium i wydziału powiatowego. Na posiedzeniu prezydium sprawę referuje urzędnik starostwa (biuro wydziału powiatowego), który wniosek opracował t.j. z reguły inspektor samorządu gminnego. Po uzyskaniu stanowiska prezydium powiatowej rady narodowej wydział powiatowy przesyła natychmiast urzędowi wojewódzkiemu (wydział samorządowy) wniosek wraz ze wszystkimi materiałami i opinią prezydium powiatowej rady narodowej.

Ten sam tryb postępowania obowiązuje w stosunku do miast niewydziałonych, będących siedzibą władz powiatowych.

2. Powiatowe związki samorządowe i miasta wydzielone.

Wnioski o dotację opracowuje i uzasadnia w myśl przepisów cz. I pkt. 3 i cz. II niniejszej instrukcji starostwo (biuro wydziału powiatowego) względnie biuro zarządu miejskiego, a w szczególności ten referent wzgl. ta komórka organizacyjna biura, do której w myśl istniejącego podziału pracy należy opracowanie projektu budżetu. Wydział powiatowy wzgl. zarząd miejski przesyła niezwłocznie wniosek wraz ze wszystkimi materiałami do urzędu wojewódzkiego (wydział samorządowy).

3. Postępowanie w województwie.

Wydział samorządowy urzędu wojewódzkiego, otrzymawszy wniosek o dotację, zawiadamia o tym natychmiast w krótkiej drodze prezydium wojewódzkiej rady narodowej za pośrednictwem kierownika biura rady narodowej i równocześnie przystępuje do opracowania wniosku, stosując przepisy cz. II niniejszej instrukcji oraz tryb postępowania analogiczny do ustalonego wyżej w pkt. 2 dla wydziałów powiatowych. Opracowany wniosek wraz z oceną i uzasadnieniem wydział samorządowy przedstawia za pośrednictwem wydziału wojewódzkiego prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Na posiedzeniu prezydium sprawę referuje z reguły przedstawiciel urzędu wojewódzkiego. Prezydium — zależnie od tego, o jaki związek samorządowy chodzi — bądź popiera decyzję (pkt. 4 uchwały Rady Państwa), bądź też ustala swoją opinię i wniosek (pkt. 2 uchwały Rady Państwa) i przesyła go wraz z wszystkimi materiałami i uzasadnieniami do Kancelarii Rady Państwa.

4. Bezpośrednie badanie wniosków przez prezydium.

Przy opracowaniu i badaniu wniosków o dotację prezydium rad narodowych posługują się organami wykonawczymi i ich aparatem urzędniczym w myśl obowiązujących zasad o organizacji biur rad narodowych, ustalonych przez Radę Państwa i przepisów, zawartych w niniejszej instrukcji. Nie wyklucza to jednak w poszczególnych wypadkach, kiedy będzie to wskazane dla usunięcia istniejących wątpliwości, przeprowadzenia badań przez samych członków prezydium lub przez inspektorów rad narodowych.

IV. Przyznawanie dotacji przez prezydium wojewódzkich rad narodowych

Prezydium wojewódzkich rad narodowych będą przyznawać dotacje z Sam. Fund. Wyrówn. w myśl upoważnienia Rady Państwa po jak najbardziej skrupulatnym zbadaniu wniosków i opinii organów powiatowych

w trybie, przewidzianym w cz. II niniejszej instrukcji. Przyznane limity niekoniecznie muszą być w całości realizowane. O ile istnieje możliwość przeprowadzenia w budżecie związku samorządowego oszczędności w ciągu roku, szczególnie w wydatkach administracyjnych — zaoszczędzone sumy można przeznaczyć bądź dla tego samego związku samorządowego na powiększenie kredytów celowych, bądź też na powiększenie dotacji dla innego związku samorządowego na wydatki celowe.

W żadnym razie dotacje nie mogą być przyznawane tym związkom samorządowym, które nie wprowadziły w swej gospodarce obowiązujących w tym względzie dyrektyw Rady Państwa i jej Kancelarii, które nie przeprowadziły zarządzanej redukcji etatów i które przy wykonywaniu budżetów nie zastosowały systemu oszczędzania.

Zestawienie przyznanych dotacji osobno dla gmin wiejskich i osobno dla gmin miejskich z podaniem nazwy gminy wiejskiej lub miejskiej, wysokości wstawionej do budżetu dotacji, wysokości proponowanej dotacji, proponowanych terminów wypłaty i uzasadnieniem należy przesyłać do Kancelarii Rady Państwa celem zarządzenia wypłaty.

V. Zaliczki na poczet dotacji.

Stosownie do pkt. 3 uchwały Rady Państwa z dnia 4 marca 1949 r. Nr. 38/49 — prezydium wojewódzkich rad narodowych przed zgłoszeniem kompletnie opracowanych wniosków mogą występować o przyznanie zaliczek na poczet dotacji w r. 1949 dla powiatów, miast wydzielonych i miast niewydziałonych, będących siedzibą władz powiatowych. Do wniosków takich należy dołączyć te wszystkie załączniki, które są już do dyspozycji oraz uzasadnienie konieczności wypłaty zaliczki.

VI. Sposób przekazywania dotacji i zaliczek.

Dotacje i zaliczki na dotacje z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego przekazywane będą przez Polski Bank Komunalny w Warszawie bezpośrednio zainteresowanym związkom samorządowym z wyjątkiem gmin wiejskich i gmin miejskich niewydziałonych, nie będących siedzibą władz powiatowych, którym przyznawane sumy będą przekazywane za pośrednictwem powiatowych związków samorządowych. Powiatowe związki samorządowe obowiązane są niezwłocznie przekazywać otrzymane dotacje właściwym gminom wiejskim i miejskim niewydziałonym.

O K Ó L N I K Nr 22

z dnia 14/IV.1949 r.

w sprawie nieodpłatnego przenoszenia prawa własności gruntów między Państwem i związkami samorządu terytorialnego.

Kancelaria Rady Państwa podaje do wiadomości, że w celu nieuszczipiania części dochodu narodowego, przeznaczonej na inwestycje, ustalona została w porozumieniu z Ministerstwami Administracji Publicznej i Skarbu — zasada wzajemnego przenoszenia między Państwem a związkami samorządu terytorialnego prawa własności gruntów potrzebnych dla celów inwesty-

cyjnych, jak np. budowa drogi, linii kolejowej i tp., **na warunkach nieodpłatności.**

Prawo własności tych gruntów może być przenieszone stosownie do celowości gospodarczej, to jest przy zastosowaniu zasady, że właścicielem gruntu winien być ten, kto grunt ten najbardziej celowo z punktu widzenia społecznego potrafi wykorzystać i po uprzednim uzgodnieniu z wojewódzką władzą planowania przestrzennego.

W przedmiotowej sprawie ustalony zostaje następujący tryb postępowania:

1. Wniosek o przeniesienie własności gruntu państwowego na rzecz samorządu winien mieć formę uchwały tej rady narodowej, która reprezentuje wniosek samorządowy, zamierzający przejść na własność określoną nieruchomość. Uchwała taka wymaga do swej ważności zatwierdzenia prezydium rady narodowej wyższego stopnia. W odniesieniu do nieruchomości położonych na obszarze miast Warszawy i Łodzi wniosek taki podlega zatwierdzeniu przez Radę Państwa.

Po zatwierdzeniu wniosku, prezydium rady narodowej zatwierdzające wniosek, przesyła go drogą służbową do Ministerstwa Administracji Publicznej. Ministerstwo to po porozumieniu się z ministerstwem, w którego zarządzie grunt się znajduje, opracowuje projekt dekretu (ustawy), którego (której) uchwalenie przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów stanowi podstawę do wprowadzenia właściwych władz samorządowych w posiadanie gruntu. Przepisanie prawa własności następuje po ogłoszeniu dekretu (ustawy) w Dzienniku Ustaw.

2. Z wnioskiem o przeniesienie prawa własności nieruchomości samorządowej na rzecz Skarbu Państwa występuje minister tego ministerstwa, które ubiega się o objęcie gruntu we władanie. Wniosek ten uzgodniony z Ministerstwem Administracji Publicznej i Skarbu przesyłany zostaje za pośrednictwem Prezydium Woj.R.N. do tej rady narodowej, która reprezentuje jednostkę samorządu, będącą właścicielem nieruchomości. Na podstawie wniosku właściwa rada narodowa, po rozważeniu sprawy uchwała przekazanie nieruchomości Skarbowi Państwa. Uchwała taka wymaga do swej ważności zatwierdzenia przez prezydium wyższej rady narodowej.

Zatwierdzona uchwała o przekazaniu nieruchomości stanowi podstawę przekazania nieruchomości władzom państwowym.

W wypadku niemożności uzgodnienia sprawy między radami narodowymi i ministerstwem rozstrzyga postanowienie Rady Państwa.

Okólnik niniejszy obowiązuje od dnia ogłoszenia do czasu, gdy sprawa wymiany nieruchomości między Skarbem Państwa i samorządem uregulowana zostanie ustawą.

O K Ó L N I K Nr 23

z dnia 15/IV.1949 r.

w sprawie wyrównania zmniejszenia wpływów z podatku gruntowego z tytułu udzielonych ulg hodowlanych.

W związku z realizacją ulg w podatku gruntowym przy akcji hodowlanej — Kancelaria Rady Państwa zawiadamia, że zmniejszenie wpływów z podatku grun-

towego, spowodowane przyznaniem tych ulg, — będzie wyrównane gminom wiejskim i powiatowym związkom samorządowym z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego za pośrednictwem urzędów skarbowych.

Zgodnie z wydanym przez Ministerstwo Skarbu okólnikiem do urzędów skarbowych z dnia 22 marca 1949 r. Nr. D.III-2286/7/49 — wypłat z powyższego tytułu dokonują urzędy skarbowe na podstawie przedłożonych przez zarządy gmin wiejskich, miesięcznych rozliczeń przyznanych ulg. Wypłaty następują w drodze przelewu na rachunki zarządów gmin i wydziałów powiatowych w instytucjach finansowych w ciągu dni 10 po złożeniu rozliczenia.

Sprawę zakresu ulg hodowlanych i trybu postępowania normują przepisy rozporządzenia Ministra Administracji Publicznej z dnia 24 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 70) i okólnika z dnia 7 marca 1949 r. (Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr. 13, poz. 61).

O K Ó L N I K Nr 24

z dnia 20. IV. 1949 r.

w sprawie organizacji

„Tygodnia Oświaty, Książki i Prasy“.

Dni 1 — 8 maja 1949 r. będą poświęcone w całym kraju popularyzowaniu oświaty pod hasłem likwidacji analfabetyzmu, upowszechnienia książki i prasy, rozbudowy sieci bibliotek.

„Tydzień Oświaty, Książki i Prasy“ ma przedstawić masom pracującym zdobycze Państwa Ludowego w dziedzinie oświaty i kultury, jak również zmobilizować aktyw społeczny do szczególnie intensywnej pracy na tym odcinku w przyszłości.

Przeprowadzenie tej akcji w terenie należy do Komitetów Obywatelskich „Tygodnia Oświaty, Książki i Prasy“ — Wojewódzkich, Powiatowych, Miejskich i Gminnych.

Terenowe Komitety Obywatelskie powoła Prezydium właściwej rady narodowej z przewodniczącym rady narodowej na czele.

Gminne Komitety Obywatelskie powołują Gromadzkie Komitety i wyznaczają ich przewodniczących.

Terenowe Komitety Obywatelskie będą powołane przez prezydium rad narodowych przy współudziale partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych i młodzieżowych.

Prezydium rad narodowych zmobilizują w tej akcji komisje oświatowe.

Kancelaria Rady Państwa, przesyłając w załączeniu instrukcję Centralnego Komitetu Obywatelskiego „Tygodnia Oświaty, Książki i Prasy“, zawierającą dane o przeprowadzeniu powyższej akcji, zwraca się do prezydiów rad narodowych o niezwłoczne powołanie Komitetów Obywatelskich, udzielenie im poparcia, skierowanie ich działalności ku najbardziej konkretnym osiągnięciom.

Prezydium wojewódzkich rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych otrzymują okólniki i instrukcję dla siebie. Prezydium P. R. N. otrzymują okólniki i instrukcje dla siebie i do niezwłocznego rozesłania prezydiom gminnych rad narodowych i miejskich rad narodowych miast niewydzielonych.

Przypominamy, że w dniu 15 maja r. b. upływa termin nadsyłania prac na konkurs, którego warunki ogłoszone były w Nr 6 i 7 „Rady Narodowej“.

Prasa o samorządzie

Zarówno prasa stołeczna jak i prasa wszystkich województw powtórzyła za Nr 6 „Rady Narodowej“ ogłoszony konkurs dla rad narodowych z podaniem warunków i nagród.

W związku ze zbliżającym się dniem 1 maja robotnicy podejmują akcję oszczędnościową, rolnicy deklarują przekroczenie planu akcji „H“ lub całkowitą likwidację odlogów. We wszystkich tych akcjach rady narodowe biorą czynny udział, a często je inicjują. Wzmianki o tych czynach 1-majowych zamieszcza cała prasa.

Prasa woj. szczecińskiego — podaje przebieg uroczystego plenum M. R. N. jakie się odbyło w czwartą rocznicę oswobodzenia Szczecina z udziałem przedstawicieli Armii Radzieckiej i Republiki Czechosłowackiej. W ramach uroczystości odbyło się odsłonięcie tablicy marmurowej na miejscu przeznaczonym pod pomnik wdzięczności dla Armii Radzieckiej (**Kurier Szczeciński Nr 109 i Trybuna Ludu Nr 110**).

Kurier Szczeciński Nr 100 zapowiada — uchwalone na odprawie przewodniczących i sekretarzy powiatowych rad narodowych — utworzenie komitetów blokowych we wszystkich miastach powiatowych oraz w Szczecinie i w Słupsku. Na odprawie tej ustalono również plan pracy na drugi kwartał b. r. ze specjalnym uwzględnieniem komisji kontroli, które mają zbadać działalność spółdzielni gminnych, przeprowadzić lustrację budowy mostów, dróg oraz remontów i odgruzowania miast. W **Kurierze Szczecińskim Nr 108** znajdujemy dane cyfrowe o wydajności gazowni miejskiej w Szczecinie oraz notatkę o remoncie dachów w 17-tu — a wewnątrz w 7 budynkach mieszkalnych kosztem 7 milionów złotych.

Prasa woj. białostockiego — omawiając sprawozdanie wojewody J. Horodeckiego złożone na plenarnym posiedzeniu Woj. R. N. — podkreśla, iż okres sprawozdawczy zaznaczył się podniesieniem stopnia organizacyjnego administracji i samorządu oraz ściślejszym powiązaniem władz administracji z organizacjami społecznymi, młodzieżowymi a przede wszystkim z partiami politycznymi. (**Życie Białostockie Nr 100**). **Gazeta Ludowa Nr 95** — sygnalizuje rozpoczęcie wielkich prac wodno-melioracyjnych w woj. białostockim. Na ten dział inwestycji kładzie komisja planowania Woj. R. N. duży nacisk, chcąc stworzyć w województwie wielki ośrodek hodowlany. W powiecie bielskopolskim na mokradłach o obszarze 10.600 ha powstaną dobrze zagospodarowane łąki. Wojewódzki Wydział Samorządowy przekazał ostatnio do dyspozycji Związku Samopomocy Chłopskiej dotację w sumie zł. 1.300.000. — na prowadzenie prac kulturalno-oświatowych we wsiach samopomocowych (**Życie Białostockie Nr 107**). W tym samym numerze znajdujemy notatkę o remontach szkół w Białymstoku oraz sprawozdanie z obrad P. R. N. w Kolnie poświęcone sprawom rolnym, szarwarkowi i oszczędności.

Prasa woj. kieleckiego — (**Kielecka Trybuna Robotnicza Nr 101**) — podkreśla z uznaniem pracę komisji oświatowej Woj. R. N., która rozbudowuje w całym województwie sieć gminnych społeczno-pedagogicznych komisji kwalifikacyjnych. Komisje te wyznaczać będą kandydatów do dalszego kształcenia się. Wybierane będą przede wszystkim dzieci robotników i chłopów. Miejska Rada Narodowa w Kłobudzku powzięła uchwałę o wybudowaniu nowej 11-letniej szkoły podstawowej kosztem 30 milionów złotych. Od 1945 r. gmina Przyrów nieprzerwanie zdobywa pierwsze miejsce w dostawie świadceń rzeczowych. Również w akcji „H“ gmina ta osiągnęła 150% kontrakcji byłda. Ostatnia wiadomość dotyczy prac elektryfikacyjnych wznawianych obecnie po przerwie zimowej w pow. częstochowskim.

Prasa woj. lubelskiego — zapowiada utworzenie komitetów blokowych również i w Lublinie. Zapowiedź ta padła na „zebraniu zapoznawczym“, jakie M.R.N. m. Lublina zwołała w celu nawiązania kontaktu ze społeczeństwem i uzyskania wypowiedzi o działalności władz miejskich (**Życie Lubelskie Nr 103**). Nr 107 tego pisma zamieszcza dane dotyczące biblioteki miejskiej w Chełmie zapowiadając utworzenie jej filii w dzielnicy robotniczej. W pow. zamojskim gminne rady narodowe, w celu przyspieszenia elektryfikacji powiatu powzięły uchwałę opodatkowania wszystkich mieszkańców w powiecie po zł 200 rocznie od ha na cele elektryfikacji. (**Gazeta Ludowa Nr 95**).

Prasa woj. dolnośląskiego — podaje przebieg uroczystego posiedzenia M. R. N. m. Wrocławia jakie odbyło się z okazji czwartej rocznicy wyzwolenia miasta. Przez akklamację uchwalono nadanie honorowego obywatelstwa Marszałkowi Rokossowskiemu (**Trybuna Ludu Nr 110 i Kurier Codzienny Nr 110**). W artykule „Małe miasto, o wielkich perspektywach“ (**Trybuna Robotnicza Nr 103**) opisuje autor gminę Jasień, najlepiej zagospodarowaną w powiecie zarskim. M. R. N. stara się o uruchomienie fabryki ponemieckiej która zatrudniłaby 6.000 robotników, usuwając w ten sposób największą bolączkę Jasienia jaką jest — nadmiar mieszkań.

Prasa woj. śląskiego — notuje wznowienie prac budowlanych w Raciborzu. Zarząd Miejski przystąpił do odgruzowania miasta przy czym zatrudnia się 220 osób (**Dziennik Zachodni 108**). W nr 109 tego pisma w notatce pt. „Zamiast posągu — żywy pomnik“ podkreślono godne uznania postanowienie M. R. N. w Sosnowcu budowy szkoły muzycznej imienia Fryderyka Chopina, zamiast posągu tego artysty.

Prasa woj. warszawskiego — podkreśla z uznaniem fakt przeprowadzenia przez przedstawicieli zarządu wojewódzkiego inspekcji wszystkich ośrodków maszynowych w woj. warszawskim (**Dziennik Ludowy Nr 110**).

Prasa stołeczna — **Dziennik Ludowy Nr 101, Kurier Codzienny Nr 103 i Rzeczypospolita Nr 103** zamieszczają artykuły na temat obrad 52 plenum SRN, które w dowód szczerzej przyjaźni otrzymało nadesłane z okazji konstytucyjnego posiedzenia St. M. R. N. m. Pragi pozdrowienia. Żywa odbicie w prasie znalazła narada oszczędnościowa samorządowego aktywu Zarządu Miejskiego. Pisze o niej **Życie Warszawy Nr 99, a Trybuna Ludu Nr. 99** zamieszcza wywiad z Komisarzem Oszczędnościowym Zarządu Miejskiego ob. Marcem. Poszczególne przedsiębiorstwa miejskie przyjmują zobowiązania oszczędnościowe, jak np. Rzeźnia Miejska, która w budżecie rocznym zaszczędzi 1.880.000 złotych (**Rzeczypospolita i Kurier Codzienny Nr 110**). O wzroście produkcji Gazowni miejskiej informuje **Gazeta Ludowa Nr 95. Kurier Codzienny Nr 110** rejestruje zobowiązania 1-Majowe pracowników Zarządu Miejskiego. W tym numerze również znajdujemy notatkę o ostatnich akcjach komisji kontroli cen, które przyniosły w efekcie 228 protokółów. **Trybuna Ludu Nr 110** podaje wyniki reorganizacji komisji SRN, podkreślając działalność komisji dzielnicowych rad narodowych i komitetów blokowych, która opracowała statut organizacyjny DRN, regulamin własny, plan pracy na drugi kwartał, projekt regulaminu komitetów blokowych oraz zajęła się ustaleniem zakresu działania inspektorów rad dzielnicowych. **Rzeczypospolita Nr 110** nawołuje inne starostwa grodzkie do naśladowania przykładu starostwa W-wa Północ, które zarządziło odebranie koncesji alkoholowej lokalom mieszczącym się w sąsiedztwie szkół.

Podany przez PAP komunikat omawiający bilans akcji dwumiliardowego funduszu na poprawę warunków bytu klasy robotniczej przedrukowała **Gazeta Ludowa Nr 87, Życie Warszawy Nr 107, Życie Białostockie Nr 106 i Kurier Szczeciński Nr 109**. Na ten sam temat ukazał się duży artykuł w **Trybunie Ludu**.

*

W Nr. 4 „Samorządowca“ z kwietnia br. znajdujemy następujące prace; Sprawozdanie z Ogólno — Krajowej Rady Oszczędnościowej, gdzie między in. umieszczone są wyjątki z przemówień Premiera Cyrankiewicza, Przewodniczącego K.C.Z.Z. Ochaba oraz Ministrów Dąbrowskiego, Jędrzychowskiego i Wolskiego jak również Wiceministra Szyra. Znajduje się tu również tekst wezwania pracowników Zarządu Miejskiego i Przedsiębiorstw Miejskich w m. Bydgoszczy do oszczędzania, które było pierwszym hasłem oszczędzania zgłoszonym przez pracowników samorządu terytorialnego.

Z ważniejszych artykułów należy wymienić „Podatek od wynagrodzeń“, naświetlający to zagadnienie i ilustrujący danymi cyfrowymi wysokość stawek tego podatku, „O szerokim udziale samorządowców w upowszechnieniu akcji „H“, podkreślający udział pracowników gmin, powiatów i miast w tej akcji. Artykuł 9 nawołuje również pracowników gmin i małych miasteczek do hodowli, a więc w ten sposób do brania czynnego udziału w tej akcji.

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery **Dziennika Ustaw** od 18 do 23.

Dziennik Ustaw Nr 18 zawiera ustawy:

z dnia 9 marca 1949 r. o zmianie dekretu z dn. 22 lipca 1948 r. o najmie lokali. Ustawa ta upoważnia Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń zezwalających różnym kategoriom najemców na opłacanie czyszu bądź w dotychczasowej wysokości, bądź w wysokości połowy podwyższonych stawek określonych w tabeli Nr 1 zmienionego dekretu (poz. 114).

z dnia 9 marca 1949 r. o nadaniu ustroju miejskiego gminie wiejskiej „Wirek“ w pow. katowickim woj. śląskiego (poz. 115).

z dnia 9 marca 1949 r. o ratyfikacji międzynarodowej konwencji telekomunikacyjnej (poz. 116).

z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych (poz. 117).

z dnia 9 marca 1949 r. o zakładaniu rejestrów spółdzielni, których rejestry zaginęły lub uległy zniszczeniu (poz. 118).

z dnia 9 marca 1949 r. o zakładaniu rejestrów dla statków żegluga śródlądowej, których rejestry zaginęły lub uległy zniszczeniu (poz. 119).

W tymże numerze Dziennika Ustaw R. P. znajduje się rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej, Skarbu i Odbudowy z dnia 15 lutego 1949 r. w sprawie składu i sposobu powołania Komitetów Funduszy Lokalnych Gospodarki Mieszkaniowej. Przewodniczącymi i członkami Komitetu w liczbie zależnej od warunków lokalnych, nie więcej jednak niż 10-ciu, powołuje i odwołuje Prezydium Powiatowej (Miejskiej) Rady Narodowej. Członkowie Komitetu będą powołani spośród przedstawicieli władz i organizacji społecznych zainteresowanych w sprawach gospodarki mieszkaniowej (poz. 123). Ponadto omawiany numer Dziennika Ustaw zawiera szereg rozporządzeń wykonawczych Rady Ministrów i właściwych Ministrów w szczególności w zakresie spraw ubezpieczeń społecznych oraz administracji.

Dziennik Ustaw Nr 19 zawiera: umowy międzynarodowe Światowego Związku Poczтового z dn. 23 maja 1939 r. oraz oświadczenie rządowe w sprawie ich ratyfikacji.

Dziennik Ustaw Nr 20 zawiera umowę między Polską a Czechosłowacją o wzajemnym obrocie prawnym w sprawach cywilnych i karnych z dnia 21 stycznia 1949 r. oraz oświadczenie rządowe w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych dotyczących tej umowy.

Dziennik Ustaw Nr 21 zawiera ustawy:

z dnia 10 lutego 1949 r. o obrocie zwierzętami gospodarskimi i produktami uboju oraz o ich przetwórstwie. Ustawa ta ustala zasadę że obrót, przetwórstwo i świadczenia usług w zakresie obrotu zwierzętami podlegają kontroli i mogą być wykonywane po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Ministra Handlu Wewnętrznego. Od obowiązku uzyskania zezwolenia zwolnione są przedsiębiorstwa państwowe, państwowo-społdzielcze i centralne spółdzielczo-państwowe. (poz. 135).

z dnia 9 marca 1949 r. o zmianie ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (poz. 136).

Ponadto w omawianym numerze Dziennika Ustaw znajduje się jednolity tekst ustawy z dnia 3 czerwca 1947 r. o nadzorze nad wymiarem i poborem podatku gruntowego (poz. 146), oraz rozporządzenia wykonawcze właściwych ministrów w zakresie spraw skarbowych, oświatowych, administracji i gospodarczych.

Spomiędzy nich donioślejsze znaczenie mają:

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 1949 r. w sprawie obowiązku społecznego oszczędzania oraz ustalania stawki oszczędnościowej dla uczestników funduszu B społecznego funduszu oszczędnościowego na r. 1949. Rozporządzenie to w szczególności ustala, że obowiązkowi społecznego oszczędzania podlegają podatnicy podatku gruntowego

opłacający podatek od podstawy przekraczającej równowartość 80 q żyta w stosunku rocznym. Przepis ten jednak nie dotyczy podatników podatku gruntowego, którzy w roku 1948 opłacali podatek od podstawy opodatkowania niższej od równowartości 60 q żyta i nie byli uczestnikami funduszu B (poz. 137).

rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 14 marca 1949 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim normujące sprawę zatrudnienia przez urzędy państwowe i samorządowe oraz przez wszystkie przedsiębiorstwa inwalidów wojennych (poz. 141)

rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 15 marca 1949 r. w sprawie określenia przeciętnego przychodu z hektara gruntów ziemniaczano-żytnich oraz przeciętnej ceny kwintala żyta dla celów wymiaru podatku gruntowego na rok 1949.

Przeciętna cena 1 q na rok 1949 została ustalona na kwotę zł. 2000.— dla wszystkich powiatów. Wysokość przeciętnego przychodu została określona w załączonej tabeli odrębnie dla każdego z powiatów. (poz. 142)

rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie organizacji, zakresu działania i uprawnień inspektorów mleczarskich oraz trybu pobierania opłat od zakładów mleczarskich (poz. 145).

Dziennik Ustaw Nr. 22 zawiera ustawę skarbową z dnia 30 marca 1949 r. na rok 1949, ustalającą budżet Państwa (poz. 151).

Dziennik Ustaw Nr. 23 zawiera ustawy:

z dnia 7 kwietnia 1949 r. o upoważnieniu Rządu do wydania dekretów z mocą ustawy do dnia otwarcia następnej sesji (poz. 152); z dnia 7 kwietnia 1949 r. o zmianie ustawy o paszportach, ustalającą że paszporty wydaje Minister Administracji Publicznej z wyjątkiem paszportów służbowych dla pracowników podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych co pozostaje w zakresie jego działania (poz. 153). Ponadto w tymże numerze Dziennika Ustaw znajduje się: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1949 r. ustalające zakres działania ministra przemysłu lekkiego; do kompetencji jego należą sprawy przemysłu włókienniczego, odzieżowego, skórzanego, drzewnego zapalczanego, papierniczego, mineralnego, poligraficznego, artystycznego oraz przemysłu miejscowego (poz. 154).

Rozporządzenie Ministra Odbudowy z dnia 11 stycznia 1949 r. w sprawie wykonania ustawy o pomocy sąsiedzkiej przy odbudowie wsi ustalające zwolnienia od tego obowiązku oraz zasady ustalania norm opłat za świadczenia (poz. 157).

W okresie sprawozdawczym w Monitorze Polskim zostały ogłoszone następujące o ogólniejszym znaczeniu uchwały Rady Ministrów i zarządzenia odpowiednich ministrów:

Monitor Polski Nr. A-16 z dnia 26 marca 1949 r. zawiera: zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 marca 1949 r. w sprawie zaliczenia czasu odbytej pracy okresowej w powszechnej organizacji Służba Polsce na poczet służby wojskowej; zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 marca 1949 r. w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy w roku podatkowym 1949 przez podatników podlegających obowiązkowi podatkowemu według przepisów działu III rozdziału II dekretu o podatku dochodowym. (przedsiębiorstwa państwowe, związków samorządowych i państwowo-społdzielcze).

Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 marca 1949 r. w sprawie ulg w podatku od wynagrodzeń dla produjących w pracy pracowników z tytułu współzawodnictwa pracy.

Monitor Polski Nr. A-17 z dnia 28 marca 1949 r. zawiera: rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 11 lutego 1949 r. o przywróceniu i ustaleniu nazw miejscowości. Do rozporządzenia został załączony obszerny wykaz nazw zmienionych.

Adres Redakcji: Warszawa, Aleje Ujazdowskie Nr. 3 Kancelaria Rady Państwa, tel. 89000-005, wewn. 263.

Redaguje Komitet — Redaktor przyjmuje interesantów codziennie od 13—15.

Prenumerata i egz. kwartalnie 220 zł.

Konto PKO I-6800

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „C z y t e l n i k”, Warszawa, Wiejska 12a

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik” Drukarnia Nr. 2, Spółdz. Wyd. „Czytelnik” Marszałkowska 3/A B-75699